

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Videken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felelős szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Hegymegi Kiss Áron meghalt.

(1815—1908.)

Hegymegi Kiss Áron, a tiszántuli reformált egyházkerület püspöke f. hónap 30-án d. u. egy-egyed 6 órakor jobblétre szenderült. A szomorú hír fájdalmat kelt nemcsak a nagy kerületben, hanem az egész hazában, mert amannak tudós lelkü s nemes szivü püspöke és emennek egyik leghivebb fia vala.

S épen ez vala hármass ékesége. Mély lélek, mely melegen és munkásan érdeklődött a tudás minden vidéke iránt, fölkereste a költészet berkeit is, de megnyugodni csak Óbenne tudott, az ő Urában — Istenében, Kit a Krisztusban menyeyi Atyjának ösmert meg. Nemes sziv, mely csodásan szerette szép nagy családját, barátait, lelkipásztor-társait, egész egyházát, szeretett őszintén, igazán részvétellel minden embert és amely szivhez az álság és a durvaság nem férközhetett soha. És pátrióta jellem, amelynek hazafisága átölelte a haza multját, jelenét s jövőjét és mindenikben egyet keresett s egyben gyönyörködött: földi örökkévalóságra teremtett magyar nemzetének szabadságát és boldogságát.

Tehát egész ember és igaz ember volt: lélek, sziv és jellem. E háromban volt az abszolút tökéletességnek, az Istennek hü szolgája, a Ki meg is tisztelte, meg is koszoruzta hűséges szolgáját már itt földi életében. Azt kell mondanunk, hogy a boldogult püspök élete csupa áldás volt, maga volt az Isten áldása. Családjá nemesak szerette és tisztelte, hanem valósággal bálványozta benne boldogságának büszke atyját, lelkipásztor-társai s egyháza fokról-fokra emelték a kitüntetésekben egészen a püspöki székre föl; az egész ország ösmerte alkuvást nemösmerő

hazafiságát s maga a fölséges trón is magas érdemrenddel dekorálta haláláig mindig nemesen dobogott szivét...

De a legmagasb érdemrendnek ő is, mi is szép hosszú életét tartottuk és tartjuk! Azt a 93 évre terjedt szép hosszú éltet, amelynek ha voltak is keserőségei, de volt sok öröme és boldogsága is, a becsületes munka, a minden oldalról tapasztalt elismerés és — a mi talán a legfőbb, mert legritkább, — a csaknem a legutolsó évig megmaradt derült életkedv és munkás életerő.

S most midőn a legeslegmagasb érdemrendnek, az örök életnek elvételére távozik körünkől s óh jaj! úgy távozik el, hogy közibénk többé vissza se térjen, könnybe lábadt szemmel és mégis nyugodtan s boldogan állunk meg koporsója mellett, most visszatarthatlanul feltör lelkünkől, feltör ajkunkra a zsoltáros imádságos szózat: „Imhol a férfit, a kit megáldott az Ur“ ...

Igazi patriarcha volt Kiss Áron, a legnagyobb magyar református egyházkerület püspöke. Olyan mint aminőkkel — az ó-testamentomi patriarchákról szóló régi vers szerint — „volt az első világ szép, mint tükörrel“. Kora, alakja, szive, lelke... mind... a patriarchaé.

1815. november 20-án született Kis-Naményban. Az évek sulya alatt meggörnyedt ugyan magas termete, de mikor a kálvinista pap egyszerű díszében megjelent valamely ünnepélyen, fejjel kimagaslott a többiek közül. Az ő, minden tiszteletreméltó, galamb-ősz fejjel, melynek szép és ékes koronája volt a vénség.

Ároni családból származott. Apja is pap és Áron volt. Mindaketten kétszeres Áronok. De kivált a mi élő büszkeségünk, a fiu, a püspök, akit nemesak ároni névre és hivatalra hívtak el, hanem valósággal ároni méltóságra is emelt érdemei után az isteni Gondviselés. Sárospatak nevelte föl s képezte ki szép tehetségeit. Apja is ott tanult és jó emleket hagyott ott fiára, mint főképpen elegáns latin poéta, kedvelt magyar verselő és

híres nyelvtalentum. Mostani énekeskönyvünkben két éneke van fölveve. Ezenkívül számos, szivhezszóló, érzelmes költeménye található szétszórva nyomtatásban és összegyűjtve kéziratban. Különösen megható egy Patakra szóló, már aggkorban, ősz fejjel írt (1887) költeménye. Az alma mater iránt érzett, életfogyhatatlan hálának gyönyörű megnyilatkozása. Egész lelkületét jellemzi a költemény.

„Mert itt élttem én is s mit pályámon értem,
Mindazt Patak adta, Isten áldja értem!
De napom már lent jár, szememben sugára,
Csak azt fordítom még halmi ormára.

Hadd aranyozza meg, mint a lenyugvó nap,
Melytől a bérzetű fénylő koronát kap.
Színarany lesz imám: Patak kedves népe!
Tündököljön rajtad a nagy Isten képe!

Patakot elhagyva, 1843-ban a szatmármegyei Porcsalmán lett lelkész. Egy teljes félszázadon át működött a kis faluban, melyet nevével messze földön ismertté és híressé tett. Mint adminisztrátor, mint szónok, mint író egyaránt kitűnt. A lelkeket megnyerő, mindenkor kész ékesszólásnak birtokában vonzotta, vitte, ragadta magával az embereket. Inkább a meggyőző okosság, a higgadt bölcsesség, mint a kitoró hev és indulat szónoka. Egyik neves egyházi emberünk így jellemzi szónoklatát: „Papi nyájaság, keserűség, kenetesség, szónoki nyugalom és méltóság ömlik el előadásán.“

Beszédei, melyet fia H. Kiss Kálmán adott ki, minden mesterkéltség, erőszakolt páthoz nélkül, a maguk természetes közvetlenségükkel, tartalmi igazságukkal, meggyőző okoskodásukkal régi nagy egyházi szónokainkra emlékeztetnek és csodálatosan megtalálják az utat a szivekhez. Beszédein kívül az irodalomban egyháztörténetirői munkásságával szerzett még hervadhatatlan érdemeket. Enemü dolgozatai rendkívül becsesek. A reformáció-korabeli protestáns zsinatokat szövegeztette meg azokban ékes magyar nyelven, alapos kutatásra, ismeretre álló bevezetésekkel és magyarázatokkal kísérve. Művei a magyar protestáns egyházi irodalom kuttói közé számíttatnak.

Tehetségeit fölismervén, előkelő polcokra állította őt előbb a szatmári egyházmegye, majd a tiszántuli egyházkerület közbizalma. 1848-ban egyházmegyei főjegyzővé, 1860-ban esperessé, azután az egyházkerület középiskolai felügyelő tanácsának elnökévé (alias tankerületi főigazgatójává), végül 77 éves korában 1892-ben püspökké választották meg. Micsoda életpálya az övé! Álomnak is gyönyörű, hát még valóságnak! Másnak is soknak az életidőből nem jut annyi, amennyit már ő a haza és egyháza javára szakadatlan munkásságban töltött el. Bizony Isten különös választottja volt ő.

A közelebbi mult, változatos 60 esztendőben nem történt a magyar református egyházban fontosabb mozgalom, értekezlet, gyű-

lés, zsinat, melyben részt nem vett volna. Valóságos élő históriája a magyar református egyház legutóbbi félszázadának. A homéroszi világot látjuk életre kelni, mikor, mint a böles Nesztor, kezdi beszélni a régen letűnt eseményeket, melyeknek mind szem- és fültanuja s tevékeny részese volt. Mint pl. az 1848-ban a XX. törvényeikk életbeléptetése ügyében báró Eötvös József kultuszminiszter által összehívott konferenciát; a patens elleni küzdelmet s ebben a debreceni kis templomban 1860. január 11-én tartott, történeti jelentőségű kerületi gyűlést; az 1882-iki debreceni és 1892-iki budapesti zsinatokat. Aztán a bibliafordító, Károlyi Gáspár halála 300-ados évfordulóján 1890-ben Göncön tartott országos protestáns ünnepélyt, melynek éppen ő volt nagyhatású templomi szónoka.

E beszédét a következő emlékezetes s lelkére világot vető szavakkal végezte: „Nekem kelle jönnöm, hogy álljak előttükbe, mint talán legrégebbi biznyság, ki lelki tanítói palástomat már egy félszázad óta hordom, ki egész életemen keresztül tapasztaltam, hogy a teljes szentírás, melyet ünnepelt Károlyi Gáspárunk hazánk édes nyelvére lefordított, sokat próbált lelkem állandó béketűréssel felövedzte, gyarló szívem Krisztusom váltsága s az üdv vigaszával betöltötte, hosszú földi vándorlásom alkonyán is egyetlen boldog reményem, megnyugtatásom; melyekért, ha éppen a vén Simeant utánozva nem mondhatom is, hogy boesásd el Uram szolgálodat békével, mert látták az én szemeim a te Idvezítődet, elmondhatom: hiszem, hogy meglátják s áldom az Istent, hogy itt is biznyságot tehettem az ő idvezítéséről. Amen”.

Ez úgy hangzott akkor, mint az agastyán hattudala. De az Ur szólt hozzá, mondván: „Még nagy dolgom vagyok nekem teveled. Eredj ki a te földedből... a földre, melyet mutatok neked. És nagy nemzetségnek atyjává teszek tégedet és megáldalak tégedet és felmagasztalom a te nevedet és immár légy áldás”. (I. Móz. 12. 1-2.) Az Ur szavára, a tiszántúli gyülekezetek bizalmából ott hagyta csakugyan a földet, ahol 50 esztendeig hirdette az i.ét. Lent egy nagy kerületnek, sok népnek atyja, vezére, böles kormányzója.

Hazafiai érzését, lángoló honszerelmét leghívebben abba a remek imába öntötte bele, melyet a millennium évében a munkácsi vár fokán egy országos ünnepély-közönség előtt elrebegett.

Mínta a nemzet Géniusza szólt volna belőle, oly csodás erővel zendült szózata.

Családi életét a fiak, leányok és un-

kák szép koszorújával áldotta meg a Gondviselés. Ezzel is jutalmazta az ő mindhalál-ig hű és igaz szolgáját.

Zugnak a harangok.

Tegnap, szombaton este fél hatkor megszólaltak Debrecen valamennyi református templomában a harangok. Éreszavuk tova-rezvegve a forró tavaszi levegőben, fájdalmas gyászhiert röpitett tova: meghalt az agg református püspök, Kiss Áron. Minden embernek fájdalmas érzés lopódzott szívébe és pár pillanat alatt szétterjedt a szomorú gyászhi, mely bár nem jött váratlanul, mégis mélyen megrendített mindenkit. Az egyházépületre, a főiskolára gyászlobogókat huztak föl. Egy óra hosszan zúgtak a harangok s ekkorra már palotába, kunyhóba eljutott a nagy ember halálának szomorú híre.

A Hatvan-utcai ősrégi püspöki parokhiában egymásnak adták a kilincset a város s az egyházi élet kitünőségei. Egyszerre, villámsebesséssel csapott le mindenüvé a gyász, a részvét. Eljutott a városháza nagytermébe is, hol éppen közgyűlést tartott a törvényhatóság. A gyűlést rögtön félbeszakították, elnapolták. Szinte megakasztotta az életet minden vonalon a nagy ember nemes szívének utolsó dobbanása...

Az utolsó hónapok.

Az agg püspökön az utóbbi időben már nagyon erőt vett a gyengeség, mely magas életkorával járt. Általános gyöngesége akadályozta meg éppen ott abban, hogy intenzívebben résztvegyen az egyház kormányzásában. De még így is melegen érdeklődött minden egyházi ügy iránt s közvetve nagy buzgalommal s meleg érdeklődéssel folyt bele egyházkerülete ügyeinek intézésébe. Az egyházkerületi gyűléseken kénytelen volt magát az utóbbi időben helyettesíteni, mert személyesen gyöngesége miatt nem jelenhetett meg.

Legutóbb a múlt évi tavaszi közgyűlésen jelent meg, amikor a kerületi képviselők szép ünnepségben részesítették abból az alkalomból, hogy 15 évi püspökségét betöltötte. Nem lesz érdektelen ide iktatni az ünnepelés legrészletesebb részletét, az akkori tudósítás alapján, mely a következő:

Kiss Áron két férfi karján lépett a terembe. A megjelentek ajkairól hatalmas él-

jenvihar hangzott el akkor, miközben az ősz püspök az elnöki széket foglalta el.

Gróf Degenfeld József üdvözölte Kiss Áront. Beszédjében méltatja az ősz püspök érdemeit és kijelenti, hogy Kiss Áron 15 évi püspöksége dacára a súlyos viszonyokat, melyek az egyházat érintették — a fejlődés korszaka volt.

Kiss Áron meghatottan válaszolt az üdvözlésre. Hálát adok a Mindenhatónak — mondotta, — hogy megengedte érnem 32 évi esperességem után 15 évi püspökséget. Bocssánsanak meg, hogy tekintettel aggkoromra, csak néhány szóval köszönöm meg az egyházkerületi közgyűlés üdvözlését. 15 éven át igyekeztem minél jobban megfelelni püspöki kötelességeimnek és hogy ezt némi részben még most is megtehetem, azt a végtelen irgalmu Isten kegyelmének köszönöm, segítse az Isten az egyházkerületet missziójában, tagjainak adjon bölesességet, erőt és egészséget. (Hosszantartó, szünni nem akaró éljenzés.)

Hogy ez a jubileumi ünneplés lezajlott, azóta Kiss Áron teljes elvonultságban töltötte napjait eszöndes parochiájában. Azonban rá pár hó múlva felkereste ott a legmagasabb helyről jövő kitüntetés. — A király a Lipót rend középkeresztjét adományozta neki. Ezzel ismét az ünneplés hosszú sorozata indult meg, amely annál inkább öltött impozáns mértéket, azért, mert a királyi kegy a hosszú, munkás, hazafias életnek juttatott méltó elismerést.

A múlt év októberében keltek legelőször szárnyra nagyon súlyos formában riasztó hírek a püspöki parochia felől. — Október közepe táján az agg püspök állapota hirtelen válságosra fordult, az általános gyöngeség vehemensül lepte meg, de Kiss Áron erős szervezete akkor még megbirkózott vele, legyűrte a bajt s a telet egészen nyugodtan töltötte el.

Tavaszi jöttével azonban egészségi állapotában nagy változás állott be. A tavaszi fuvalat nem üdülést hozott Kiss Áron részére, sőt ellenkezőleg válságos állapotba döntötte.

Az utolsó napok.

A tavaszi hónapok alatt Kiss Áron már nem is hagyhatta el szobáját. Olykor-olykor jobban érezte magát és ilyenkor legfeljebb a ház folyosójára ült ki. — E hónap elején ismét ágyának esett. Az aggkori gyöngeség oly veszedelmes jeleggel lépett fel nála, hogy kezelő orvosa dr. Ujfalussy József is vajmi keveset tehetett már. Gyógykezelésről szinte szó sem lehetett. A beteg

Az öreg a telhez.*

Irta: Hegymegi Kiss Áron.

Hivatlanul megjött, de várva érkezett
Tél, öreg barátom, fogjunk együtt kezét.
Fejér a te tetőd, fejér az én fejem;
Te egy nagy sirt takarsz, én majd bele
[fekszem...]

Homályos látkörök, sűrű ködök járnak,
Szomorú képe van az egész határnak:
E szemek is, miken lelkem vigyázna ki,
Olyanok, mint a ház dérelepett ablaki.

Néma sivatagod, csak a szél hasgatja,
Elpusztult a világ kelleme, illatja:
Elhagyott engem is a kedv, öröm, a dal,
Tagjaimon át csak a fájdalom nyilall.

Mint fogolynak börtön örök éjszakája,
Oly türelten hosszú, éjednek homályja.
Hát öreg fejemnek, kit az álom kerül,
Egy fél örökélet lesz minden éjedbül.

Csak temetsz, de rajtad senki mit sem arat,
Mindössze jégheccel kötsz át vizet, sarat:
Lelkem is, mióta egemen nem süt nyár,
Folyást csak áthidalt emléki felett jár;

Ezek az emlékek: szerelem, barátság,
Hazám szeretete első kis imádság,
Melyet anyám térdén ülve tanultam rég,
De még ma is hiszem, hogy meghallgat az ég:

* A tegnap délután elhunyt ref. püspök egyik gyönyörű verse.

„Isten légy irgalmas nekem bünösnek!... óh Künn egy didergő áll, megnyitom az ajtót,
Tudom ő hibás, de ne fagyjon meg éhen,
Segíteni vágyom, mint engem az Isten.

De ha künn hideg van, benn melegít a tűz,
Süt főz a konyhában, éjt, hideget elűz:
Hej keblemben is fő ezernyi gondolat,
Mily rövid már telem, mit végzek az alatt.

De jó a kikelet s fagyos lepled alul
A nap felé ezer élő csira todul,
Zöld pázsítszönyeggel ékíti a tavaszt,
Zöld hant alatt a sir az is megérzi azt.

És diesült lelkem a rög alól kikél,
Az örök tavaszra, kit nem vált többé tél,
Ott tárják fel létem titkát a szent kezek,
Meglátom az Istent, neki zengedezek.

Kiss Áron püspök.

Irta: Balogh Ferenc:

— A „Debrecen“ tárcája. —

A századok hatalma egymáshoz vezet
a lelkeket, hogy társalogjanak egymással. Ime Méliusz után 38-ik ref. püspökül a tiszántúli lelkészek patriarchája, Kiss Áron, 329 év leforgása után a Méliusz házában vette lakását s e századbeli minden tudós között a legbőségesebben tanulmányozta Méliusz fenmaradt mnnkáit.

A mi Kiss Áronunk 1815. nov. 20. született. 1843 óta porcsalmi lelkész, 1860-ban a szatmári egyházmegye esperese, 1892. óta

tiszántúli püspök és debreceni lelkész. Mondhatni, átélte a múlt századot, véres és vértelen, szomorú és ragyogó időkben egyaránt kitarotán szolgálta a szent ügyet. A közszereket megnyilatkozott iránta, mikor a bécsi nyílt parancs (pátens) fenyegető zivata: a után az egyházmegye élére mint esperes állított, hatni, alkotni, gyarapítani. Hogy mily példányszerűleg viselte a hivatalt, mutatja a közbizalom ragyogó újabb megnyilatkozása, midőn 1885. szept. 17-én, esperessége 25 éves örömmünepélyét Szatmárt nagy lelkesedéssel tartotta meg az egyházmegye, amelyen az ország távoli részéből is résztvettek mintegy 304-en. Ez ünnepély volt a legszívűbb jövőbb; az arról kiadott külön Emlékkönyvben levő nyilatkozatok beszélő tanúi maradnak az ő méltatásának. A közbizalom harmadik nyilatkozása az ő Debrecenbe hívása volt, mint püspöknek, mert ő, Izsák Dezső szavaival, oly férfi volt, hogy bármikor a nemes és szent célok előmozdítására felhivatott, soha nem mondta: nem megyek.

Sorsa volt, mi kevés elődeinek jutott, magas pontokon, mondhatni az ország színe előtt szólani az Isten nagyságos dolgait. Ott állt fel egyházi beszédet tartani, hol Méliusz barátja a bibliafordító Károlyi Gáspár szolgált, Göncön 1890. szept. 14-én, élete 75-ik évében a magyar biblia 300-ados ünnepélyén, hova a két protestáns egyház nagyjai tisztelegve jelentek meg. E beszéd ihletésből jött és ihletett, a ki hallotta, nem feledi el. Károlyi Gáspár ott leplezett fényes bronzszobrához méltó volt e beszéd. Ujra magas ormóra kellett hágnia s mint már püspöknek

már táplálkozni is alig tudott s legfeljebb egy kis tejet, kávévett magához. Napokkal ezelőtt a városban már arról suttogtak az emberek, hogy a katasztrófa minden pillanatban beállhat.

A riasztó hír igaznak bizonyult. Kiss Áron állapota a hét elején tényleg válságossá lett. Az orvosok konziliumot tartottak, de már csak annak a megállapítására tudtak szorítkozni, hogy az agy püspök menthetetlen. Érezte ezt ő maga is s mintha csak megsejtette volna a közeledő halált az urvacsora felvételét kívánta. Hétfőn este szolgálta fel Dicsőfi József egyházkerületi főjegyző az urvacsorát, melyet a nagy beteg buzgó áhitattal vett magához s utána egészen megkönnyebbült.

Az utolsó órák.

Egészen péntek éjszakáig teljesen eszméletlenül volt a nagy beteg. Könnyebb perciben szépen beszélgetett családjá tagjaival, kik fél órával apolták.

Utóljára, pénteken az esti órákban egyik unokája felől kérdezősködött az ágyánál ülő fiától:

— Hogy van Török Pali Budapesten?

Miután megnyugtató választ kapott, nemsokára csendes álomba merült. De ez az álom nem sokáig tartott, úgy éjfél tájban heves kinok fogták el, majd pedig éjjeli egy óraker agóniába esett. Aztán már nem is tért többé eszméltre s reggel megkezdődött a rettenetes haláltusa.

Ekkorra már összesereglettek a nagybeteg halálos ágyánál családjának tagjai, unokái, mint Kollonay László és Zoltán, Ozsváth Erzsike, Pál, László és Endre s Ozsváth Pálné. Szerető hitvestársra pedig el sem mozdult betegágyától.

És szombaton hajnalra szomorú nap virradt a püspöki parokiára. Fehér habos párnái között haláltusáját vívta a nagy ember. Körülötte némán, könyező szemekkel, de tehetetlenül nézték szeretettjei, hogy az enyészet mily rettenetes harcot vív egy erős szervezettel, egy nagy nemes szívvvel.

Dr. Ujfalussy József többször megfordult a halálos ágyánál, de már nem tehetett semmit. Kiméletesen tudatta délből a beteg

ajkáról ezer év halála zendült a munkácsi várhegyen 1896. július 19-én az ezer év fordulóján. Áhitattal hallgatta és olvasta az ország a magasztos imádságot, egy ezer év kell nemzetünknek, míg alkalom nyílik ilyen nemzeti fohászra. Egész sorozata van az ő magas pontokon szolgálatának.

De ő nemcsak a jövőnek és jelennek szólott, hanem a múlt idő bányáiba is leszállott, a 16-ik század zsinatjainak latin lakatait lecsatolta és nemzeti nyelven szólaltatta meg Méliusz korát is. Méliusz hitvallásait, cikkeit, vitatételeit újra átutatta, társalkodott a 329 év előtti reformátor agyával és agya szüleményeivel. Méliusz néma szavait, mint egy ujkori távbeszélő, újra olvashatóvá, hallhatóvá tette... prot. történet-irodalmunk forrásainak közkincesévé tette ő s tekintetben el nem hervadnak az ő borostyánjai az utókor előtt. Költői lelkülete, érzékeny emberi szíve, szónerője, puritán jelleme, tudományos munkálkodása tiszteletet vív ki iránta még a vértezett keblekben is.

Méliuszról Kiss Áronig, nagy időfolyam vonult el, de hogy Debrecen azóta folyvást áll és emelkedik, mint magyar Sion, az ő hozzájuk hasonló lelki tehetségeknél és életáldozatoknak köszönhető Isten után, ki adja, adományozza küzdő egyházunknak nem a földi kincseket, nem a hódolatot kívánó trónusoknak kegyét, — hanem ezeknél többet és nagyobbát, az egyház eszményeért és igazságaiért élő-haló nagy embereket, nagy embereket, nagy papokat és nagy polgárokat.

hozzátartozóival, hogy legyenek elkészülve a legrosszabbra, mert a beteg nem éri meg az estét.

Ezalatt pedig egész népvándorlás indult meg a hatvan-utcai szomorú ház felé. Az egyházi és társadalmi élet kitünőségei siettek, hogy biztosat tudjanak a beteg állapota felől és ha lehet, még életében utóljára láthassák a nemes szívé főpapot.

Öt óra harminckét percre.

A délutáni órákban már mindenki lemondott a reményről. A legteljesebb agonia állott be a betegnél. Öt óra után szíverése mind halkabb és halkabb lett és öt óra harminckét perckor anélkül, hogy környezetéhez csak egy szót is tudott volna szólni — meghalt.

A nehéz beteg csodálatosképpen halála előtt egészen megkönnyebbült, a haláltusában eltorzult szelid arcvonásai kisimultak s a bekövetkezett halál csendesen tette az agy jóságos szemére sötét fátylát, úgy, hogy 18 órai kínos vergődés s haláltusa után egészen nyugodtan szenderedett el. Röpke sóhaj szakadt fel a beteg kebleiből s a következő pillanatban már halott volt.

A gyász híre.

A halál híre pillanatok alatt elterjedt s nem sokára már az egyházi élet vezetői a püspöki parokiára gyűltek, hogy a végtisztesség körül gondoskodjanak. A család részéről a távollevő rokonságnak azonnal sürgőnyt menesztettek, mint Adorján Zoltán lelkésznek Porcsalmára, Kollonay László körjegyzőnek, Ozsváth Pál lelkésznek Döghe, Léway Lajos lelkésznek Tarkeresztur, Kiss Kálmán igazgatónak Nagykőrös stb.

A püspöki hivatalban az egyházkerület vezérferfiái csakhamar összegyűltek. Ott voltak gróf Degenfeld József főgondnok, Dicsőfi József egyházkerületi főjegyző, kik Hajdu Zsigmond püspöki titkár és Szarka Boldizsár s. lelkész segédletével a kerület részéről tették meg a szükséges intézkedéseket. Legelőbb is táviratban értesítették a főrendiház elnökségét, a kultuszminisztert, Antal Gábor, Kenessey Béla, Kun Bertalan, Zelenka Pál és Baksai református püspököket és az egyházkerületbeli összes espereseket, kik saját egyházukban a halálhír vétele után nyomban meghuzaják a harangokat a gyász kifejezéséül.

A ravatalon.

A végtisztességtételre is történtek intézkedések. A temetés impozáns gyászpompával fog végbemenni. A koporsó három napig fekszik ravatalon.

A ravatalt a református főiskola disztermében állították föl tegnap éjjel Dankó M. temetkezési intézet emberei. Fekete draperiákkal és leplekkel vonták be az egész termet, melynek közepén állították fel a ravatalt.

A holttestet érekeporsóba teszik és rögtön leolmozzák, úgy állítják a ravatalra. Ez az intézkedés azért vált szükségessé, mert a holttest az alatt a négy nap alatt, míg eltemetik, az erős melegtől esetleg elváltozáson menne keresztül.

A koporsónak ugyanis üvegfedele van, így a nagy halott arca látható lesz. A halottat vasárnap délelőtti 10 órától megtekintheti mindenki a főiskola disztermében, hol a koporsó mellett feketebe öltözött theológusok fognak őrt állani. — A főiskolai ifjúság egyébként is impozáns méretekben fog gyászának és részvételének kifejezést adni, melynek módozatait, a tanári kar mai gyűlésen fogja meghatározni.

A temetés.

A nagy halott temetése szerdán délelőtti tíz órakor fog végbemenni a Nagytemplomból. A temetésre nagyon sok egyházi és világi főméltóság jön le Debrecenbe. Jelen lesz egész az egyházkerületi papság. Az esperesi kar vezetése alatt, valamint képviselteti magát a főrendiház is, melynek az elhunyt főpap tagja volt.

A temetés magasztos egyházi szertar-

tás keretében fog végbemenni. Antal Gábor, a dunántúli ref. egyházkerület püspöke imát, Baksay Sándor püspök, neves szónok orációt fog mondani. A temetésen Dávidházy János, mint legidősebb esperes fog szolgálni, míg a sirnál Biky Károly szatmári esperes, ki az elhunyt régi jó barátja volt — fog beszédet mondani. A holttestet a Kossuth-utcai temetőben helyezik örök nyugalomra, ahol az elhunytak elődei, Révész Bálint és Balogh Péter nyugsznak.

A gyászjelentések.

A tiszántúli ref. egyházkerület a következő gyászjelentést adta ki:

A tiszántúli református egyházkerület fájó szívvvel jelenti, hogy sok érdemű püspöke, főtiszteltető s méltóságos hegymegi Kiss Áron ur, a tudós költőpap, a hazáját szélesöndben és viharban egyaránt szeretni és szolgálni tudott hazafi, az igaz szeretet embere, a magyar főrendiháznak egyházi méltóságánál fogva tagja, a lipótrend közepkeresztése stb. folyó 1908. május 30-án csendesen elhunyt, áldásteljes életének 93-ik évében. A megboldogult 70 éven át szolgált az Úrát, mint pap, 32 éven át mint esperes és 17 éven át mint püspök, mindig s mindenkiben teljes szívvvel, teljes lélekkel és minden erővel s most már ott van a nemesebb felében Ónala, akinek szolgált, hogy átvegye az életnek ama koronáját, mely el-tétetett az ő számára is. Földi részeinek temetésére, mely június hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor a főiskola diszterméből s a nagytemplomban tartandó istentisztelet kíséretében fog végbemenni, tisztelettel hívja meg egyházkerületünk az elköltözött nagy embernek minden tisztelőit és ismerőseit. — Debrecen, 1908 május hónap 30-án.

A debreceni ref. egyházközségtől, melynek az elhunyt főpap rendes lelkésze volt, a következő gyászjelentést kaptuk:

Mély fájdalommal jelentjük hegymegi Kiss Áron urnak 1843 óta rendes lelkésznek, 1860-tól 1892. évi esperesnek, 1892 óta debreceni reform. egyházunk rendes lelkészének és a tiszántúli reform. egyházkerület püspökének, főrendiházi tagnak, a Lipót-rend közepkeresztésének, 1848-49-dik évi honvéd tábori lelkész, százados és Szatmár vármegye régi táblalibrája folyó évi május hó 30. napján délután 5 órakor, hosszas gyengélkedés után, életének 93-ik évében történt elhunytát. A boldogult hült tetemei a főiskola disztermében tetetnek gyászravatalra és onnan folyó évi június hó 3. napján délelőtti 10 órakor, a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai sírkertben tetetnek nyugalomra. Erre a végtisztességtételre református egyházunk híveit és a nagy közönséget fájdalmas érzéssel meghívjuk. Debrecen, 1908 május 30. napján. A debreceni reform. egyház nevében: a presbyterium.

A család a gyászjelentést ma fogja kiadni.

Kiss Áron életrajza

Kiss Áron az utóbbi időben gyengélkedése miatt nem szerepelt társadalmi téren. A függetlenségi pártnak, a városi bizottságnak tagja, de érdemei sokkal nagyobb téren mozognak. Az elhunyt főpap életrajzi adatai a következők:

Kiss Áron püspök Kisnaményban (Szatmármegye) 1815 nov. 20-án született. Tanult szülőföldjén, aztán Szatmárt s már 1832-től Sárospatakon. 1839-1843. tanító-káplán volt Szatmárt. Ekkor porcsalmi lelkész lett. A szatmári egyházmegye 1848. főjegyzőjévé, 1860-ban esperessé tette. Mint főjegyző egyházmegyéje megbízásából jelen volt az 1848. XX. t.-c. tárgyában b. Eötvös miniszter által Budapestre összehívott értekezleten.

A szabadságharc alatt ő szerkesztette a nemzeti kormányának küldött hódoló feliratot. A honvédek mint tábori pap az erdélyi hadjárat alatt Deesig kísérette. S mikor vége lett a harcoknak szonvedte az üldözötteket.

A pártok küzdelme idejében rendületlenül küzdött az önkormányzati jogokért s mikor az egyház az övédelmi harcból győztesen bontakozott ki, egyházmegyéi esperessé, hű társát, Vályi Jánost segédgondnokká tette.

Esperessége alatt emelte egyházmegyéje anyagi állapotát s a papság tudományos

képzettségének emelése sem kerülte ki figyelmét. Egyházmegyei könyvtárt alapított. A megyei közélet terén is munkás volt.

Szatmárvármegye már 1846-ban táblabírájává tette s a megyei gyűlésnek később is tagja volt.

1892-ben, mikor már egykoru gondnoktársra, Vályi János régen az egyházkerület főgondnoka volt, a tiszántúli egyházkerület püspökévé, a debreceni egyház pedig egyik lelkészévé választotta és azóta itt működik.

Tagja volt egy a debreceni, mint a budapesti zsinatnak s több éven át az egyetemes konventnek is. Irodalmi munkássága is jelentékeny.

Számos kisebb dolgozata jelent meg a nevezett egyházi lapokban és folyóiratokban, részt vett a zsoldár átdolgozási munkálatokban is. Művei: „Geleji Katona István egyházi kánoni s a szatmárnémetii nemzeti zsinat végzése” (Kecskemét 1875.) „A Szatmármegyében tartott négy első prot. zsinat végzése” (Budapest 1872.) „A 16. században tartott magyar ref. zsinatok végzése” (u. o. 1881), „gróf Degenfeld-Schomburg Imre emlékezete” (Debrecen, 1883), „Károlyi Gáspár küzdelme a szentháromság tana védelmében Egri Lukács ellen” (Károlyi emlékkönyv 1880) stb.

A választói reform.

A belügyminiszter javaslatához.

Budapest, május 30.

Most már aztán igazán vége lehet minden vádaskodásnak, minden gyanúsításnak. Andrassy Gyula a képviselőház szerdai ülésén határozottan és precízen válaszolt arra, hogy az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot mikor fogja beterjeszteni. Talán lesznek, akik kifogásolják, hogy még az órát is nem mondta meg, de ezeket amugy nem lehet kielégíteni és megnyugtani s ezek nem azok, akik számára Andrassy a képviselőház szerdai ülésén azt a nevezetes nyilatkozatot tette. Andrassy Gyula szó szerint azt mondta, hogy „én a javaslatot csak ősszel szándékozom benyújtani, még pedig ha csak tehetem, az őszi szesszió első ülésének egyikén, azonban feltétlen obligót vállalok, hogy az őszi szesszió első hónapján belül beterjesztem”.

Ezzel azt hisszük elegendő mondott.

Talán lesznek, akik ezzel a terminussal nem lesznek megelégedve s akik szívesebben látták volna, ha az általános választói jogról szóló javaslat már a Ház előtt feködnék, de az ország megnyugvással fogadja majd ezt a terminust és megnyugvással is fogadhatja. Meg lehetett volna csinálni korábban is, gyorsabban is, az kétségtelen. Hisz Kristóffy is huszonnégy óra alatt kidolgozta a maga torzszülött javaslatát. De Andrassynek egész más a célja az általános választói jog törvénybe iktatásával, mint volt a darabont korszak hírhedt belügyminiszterének. — Az nem akart kevesebbet, mint a mai állami rend felforgatását s e célból reá nézve az volt a fontos, hogy a javaslat, ha még oly felületes is, nyilvánosságra kerüljön, mert izgalom szítására, gyűlölködések teremtésére még az a rossz javaslat is éppen elegendő volt. De Andrassy azzal a becsületes szándékkal fogott a javaslat kidolgozásához, hogy az alkotmány sáncába bevegje azokat a milliókat, akik eddig politikai jogokat nem gyakorolhattak, de azért a magyar állam sorsának intézése ne jusson azoknak kezére, akik magukat cinikus gazsággal „hazátlaknoknak” nevezik s mégis megakarják szabni azt a politikát, melyet mi folytatunk s irányt akarnak jelezni a mi számunkra, akik ezt a földet a mi hazánknak mondjuk s a nemzetet a mi nemzetünknek.

A feladat tehát kettős volt. Megadni mindenkinek a politikai jogot, viszont azonban biztosítani a szélső, államfelforgató pártok ellen a társadalmi rendet s a „hazátlaknoknak”-kal szemben a magyar nemzet hegemóniáját. Hogy ez a feladat minő nehéz, azt az osztrák példa bizonyítja leginkább. — Ott a gyorsan, hebehurgyán megcsinált választói reform a nemzetiségi ellentéteket nemcsak hogy nem szüntette meg, hanem még jobban kiélesítette, mert az osztrák parlament ma még inkább szenved a nemzetiségi gyűlölködés átka alatt, mint szenvedett a régi. A példa tehát elöttünk állt s Andrassy az a kötelesség jutott, hogy annak tanulságait levonja.

Ilyen feladat megoldásához pedig idő kell. Óriási statisztikai adathalmazt gyűjtött egybe, míg végre kidolgozta a javaslatot úgy, ahogy az majd ősszel a parlament elé fog kerülni. Tehát már ez is elég inkább lenne arra, hogy miért készt a javaslat. — Mert ha egyszer már be lesz terjesztve, akkor nagyon nehéz lesz azon gyökeres módosításokat eszközölni a nélkül, hogy a zavarosban halászni akarók a kedélyeket fel ne izgassák. De Andrassy még egy más indokot is mondott, hogy miért nem most terjeszti be a javaslatot, hanem miért vár azzal az őszi ülésszakra.

Addig, amíg az állami költségvetés megszavazva nem volt, addig nem volt és nem lehetett a képviselőháznak sürgősebb feladata, mint a budget megszavazása. Tehát jól mondta Andrassy, hogy az általános választói jogról szóló javaslatot, amely Magyarország jövő fejlődésének alapjait hivatott lerakni a nyári szünetek előtt beterjeszteni hibás politika lett volna. Hibás lett volna azért, mert vagy nem tudta volna a képviselőház letárgyalni a nyári szünet előtt, tehát a vitát félbe kellett volna szakítani, ami semmi esetre sem lett volna helyes, vagy pedig a sürgősséget kimondani s esetleg tizenhat óra ülésen végighajszolni ezt a javaslatot, ami szintén nem lett volna helyes s mindenesetre nem lett volna megnyugtató. Azért igaza volt a belügyminiszternek, hogy olyankor kell benyújtani a javaslatot, mikor az szakadatlan, de alapos munkával letárgyalható, mikor tehát elég idő áll a képviselőház rendelkezésére, hogy a javaslatot egy folytatásban le is tárgyalhatja.

De volt az őszi időszak mellett még egy fontos érve a miniszternek, aminek helyes voltát aligha vonhatja valaki kétségbe. Azt mondta ugyanis, hogy minden jó igyekezet és minden becsületes szándéka dacára, sőt épen ezért, előre láthatólag sokan nem lesznek megelégedve a javaslattal. Ezek amugy is agítani fognak ellene. De egyes felforgatnák, az országot agitációjukkal, ha a javaslat tárgyalása nem egyfolytában történne s ha a nyári szünet erre nekik időt adna. Nem mondta ugyan a miniszter, de azt hisszük, hogy ez volt a legnagyobb érve, s ez most, közvetlen aratás előtt, mikor a lelketlen agitátorok egy aratósztrájkba vinnék be a népet kétszeresen fontos.

De a fő az, hogy a miniszter kötelező nyilatkozatot tett a javaslat benyújtásának végső terminusára s ezzel megdől minden gyanúsítás, mely arra irányult, hogy a kormány ellen gyűlöletet keltsen. — A javaslat kész, vagy legalább főbb vonásaiban kész s abból még ebben az évben törvény lesz.

Wekerle a Házban.

Az appropriációs vita.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 30.

Az ülésen Justh Gyula elnököl.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök a beérkezett kérvényekről tesz jelentést.

Következik napirend szerint az állami költségvetésről szóló törvényjavaslat az appropriáció tárgyalása.

Hoitsy Pál előadó: Részletesen ösmerteti a javaslatot. Ajánlja a javaslatot s vele együtt a honvédtisztek fizetésemelését is.

Zachariás János: A javaslatot örömmel fogadja. A női tisztviselők érdekében szólal fel. Kéri a minisztert, hasson oda, hogy az állami tisztviselők gyermekei minél nagyobb mértékben részesüljenek állami támogatásban. A tisztviselők politikai jogairól szól. Kivánatos, hogy a tisztviselők politikai szempontból teljesen függetlenek legyenek. Az új alakulás is elvárja ezt. Elérkezettnek látja az időt, hogy a tisztviselők szolgálati pragmatikája végre-valahára elkészíttessék. Elfogadja a javaslatot.

Vlár Aurél: Reflektál Zachariás néhány kijelentésére. Szerinte a tisztviselők részéről tapasztalható, nagy fizetési igények veszélyeztetik az államháztartást. A kormány működését kritizálja. Az ígéretekkel nem váltott be semmit. A belügyminiszter még ma is titkolja azt a javaslatot, amely a választásoknak kiterjesztésével az országot hivatva volna teljesen átalakítani. A kormány eljárása alkotmányellenes. A kormány két éven keresztül vezette a parlamentet olyan paktum alapján, amely még ma is ösmertelen. A javaslatot nem fogadja el.

Bernáth Béla: Visszautasítja Vlárnak a függetlenségi pártra vonatkozó gyanúsításait. Ezután a borítaladó eltörléséről szól, mert a szöveget fellendülését ettől várja. A javaslatot elfogadja.

Kmetty Károly felsorolja, hogy az utóbbi időben a tisztviselők mely kategóriáinak fizetését rendezte a kormány. A legszűkebb sorsban lévő vidéki városi tisztviselők érdekében azonban semmi sem történt, holott nem kevésbé fontos kulturális munkát végeznek, mint bármilyen más tisztviselők. Ennek előrebocsátásával határozati javaslatot terjeszt be, amelyben felhívja a belügyminisztert és a pénzügyminisztert, hogy még ez évben törvényjavaslatot terjesszen be a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok tisztviselői helyzetének rendezése iránt.

Farkasházy Zsigmond nem viseltetik bizalommal a kormány iránt és a javaslatot nem fogadja el. A befektetések indokoltak akkor, hogy ha a szükségletnek megfelelően helyeztetnek el. A nemzeti kormány legutóbb százötven milliót fektetett be oly módon, hogy annak produktívitasában méltán kételkedni lehet.

Már előbb kimutatta, hogy a közoktatási és közlekedési kiadások emelkedése egyáltalán nem járultak hozzá az állapotok szanálásához. A helyzet a szabadalvú korszak óta egyáltalán nem javult, csak a kiadások emelkedtek. Egy téren sem látunk üdvös reformokat, mindenütt a szabadalvú rendszer érvényesül. A protekció, a sógorság, komaság előretolása most is virágzik. — A szociális és közjogi helyzetünk javítására nem tettek semmit. Visszaesést látunk az egész vonalon. Szól a kölcsönárfolyamokról. Az az állam; a mely oly nagy árfolyam mellett kénytelen kölcsönt felvenni, mint Magyarország, az nem nyugszik reális alapon. Az új adórendszerrel sem vár jót. Husz millió jövedelem csökkenést jelent ez. Honnan akarja fedezni a jövedelem csökkenést a pénzügyminiszter ur, talán a zsebéből? — Tudja jól, hogy a fogyasztási adó felemelését vette tervbe a miniszter. Ösmerteti az e téren uralkodó, azon anomáliát, a mely ezen a téren uralkodik. A szegény napszámos többet fizet a pálinka, mint a mulató mánás a Veuve Cliquot után. Foglalkozik ezután a tisztviselők fizetésének emelésével. Humánus szempontból el-

ösmeri a jogosultságát, de a mód a melylyel ezt a kérdést a kormány mangurálta, areulcsapása a nemzetnek. A tiszti fizetés emelés a paktumba ütközik.

Wekerle beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol a vita folyamán elhangzott felszólalásokra, Farkasházy Zsigmond irreálisnak mondotta a költségvetést és felpanaszolta a kiadások nagymértékű emelkedését, de ugyanakkor ő maga sorolt fel egy olyan csomó szükségletet, melynek a kielégítéséről a kormány még mindig nem gondoskodott.

Ez tiszta ellenmondás, amelyre rámutatni is fölösleges. Farkasházy a kívándorlás növekedésével is a koalíciót és a kormányt okolta. Nem gondolt arra, hogy az ilyen gazdasági bajok forrása a messze multba nyulik vissza s régen és mások által elkövetett mulasztásokat nem lehet e mostani kormány nyakába varrni.

Hogy a tervezett államkölesont most csak magasabb kamatláb mellett lehet igénybe venni, ez természetes következtetése a pénzpiac helyzetének, amelyen nem áll módjában változtatni a kormánynak. Eddig azonban a köleson megszerzésére nézve még tárgyalásokba sem bocsájtkozott, így arról a bizonyos kamatlábról még szó sem lehet.

Hogy az ország gazdasági helyzete rossz és az egyes társadalmi osztályok elégedetlenek, ezt maga is tudja. Vigasztaló mozzanat ennyi elégedetlenséggel szemben Farkasházy-nak önmagával való elégedettsége (derütség). Ami a paktumot és a katonai kérdéseket illeti, a kormány és a koalíció sohase kötötte magát ahhoz az állásponthoz, hogy a hadsereg extenzív fejlesztésétől elzárkózik. — Politikai okosság és méltányos gazdasági szempontok követelték a tiszti fizetések emelését. Hogy ebben a kérdésben vereséget szenvedett-e a magyar kormány, azt meg tudhatják az érdeklődők Bécsben, ahol egészen másképpen ítéli meg a két fél sikereit ebben a kérdésben, mint itthon Farkasházyék (helyeslés).

Zakariás János felszólalására kijelentheti, hogy a kormány a legmesszebbmenő jóindulatot tanusította a költségvetés keretein belül a tisztviselők iránt s tisztviselők szolgálati pragmatikájának megvalósítását legközelebb már napirendre tűzi s abban a tisztviselők előléptetési és szolgálati viszonyait a legméltányosabban rendeztetni fogják (helyeslés). A városi tisztviselők és városok anyagi helyzetének javításával a kormány már régebben foglalkozik és a szükséges anyagi támogatásról már a tél folyamán benyújtandó törvényjavaslatban gondoskodni fog. Vlád Aurél a tisztviselők létszámának apasztását sürgette. Ez a kormánynak is szándéka, de egy ilyen változtatást nem lehet máról-holnapra keresztül vinni. Farkasházy-nak a protekciónról mondott észrevételeiben nagyon kevés igazság foglaltatott.

Ha az ő közbenjárásai eredménytelenek voltak, ezt annak tudja be, hogy magánérdek panaszai éppen olyan tulzoktak voltak, mint a közállapotokról az imént megköszöktatott feljajdulás (derütség). A nemzetiségi képviselők osztályuralmat vetettek a kormány szeméire. Erre a szemrehányásra azt válaszolja, hogy a magyar nemzeti állam történelmi egységét mindenféle bontó törekvéssel szemben akár a nemzetiségek, akár a szociálisták részéről jöjjön, azt meg kell védelmezni. (Helyeslés.) A kormány szociális érzését misem bizonyítja jobban, mint azok a gazdasági reformok, melyek a költségvetés tekintélyes részét teszik s az állami kiadásokat nagy mértékben növelik. Kéri a Házat, fogadja el a javaslatot. (Zajos helyeslés.) A fölhatalmazási törvényjavaslatot ezután általánosságban elfogadták.

Közgyűlés a város-házán.

Meddő viták.

Részvét a püspök halála felett.

— május 31.

(Saját tudósítónktól.) Két napra volt ugyan tervezve a májusi városi közgyűlés, de ha egy megrendítő, szomorú körülmény, közbe nem jön, nem lehet tudni, mikor ért volna véget a májusi közgyűlés. Ez a szomorú körülmény Kiss Áron püspök halála volt, ami miatt a közgyűlés, hogy őszintén érzett fájdalomának és részvétének kifejezést adjon, tárgyalásait megszakította és magát elnapolta.

A közgyűlés félbeszakításával egy végtelenül hosszú és ellaposodott vita szakadt félbe, amely egyes-egyedül töltötte ki a közgyűlés tegnapi délutánját. A vita egy csekélységből keletkezett a köztisztviselési szabályrendelet tárgyalásának során.

Abból nevezetesen, hogy milyen kules szerint rójják ki a háztulajdonosokra a szemétszállítási díjakat. A tárgyalás ennél a pontnál megakadt és a szóáradat kátyujából nem lehetett kivonni a kérdés megrekedt szekerét. A tárgysorozat le nem tárgyalt pontjai ezzel a júniusi közgyűlésre maradtak.

A közgyűlésről szóló tudósításunk itt következik:

Köztisztviselési szabályrendelet.

Fél négy órakor nyitotta meg a közgyűlést Weszprémy Zoltán főispán. Következett a bérkocsi szabályrendelet folytatógos tárgyalása. A közgyűlés a szabályrendelet valamennyi pontját elfogadta. Ezután áttértek a közegészségügyi és köztisztviselési szabályrendelet tárgyalására.

Burger Péter dr. azt kéri, hogy együtt tárgyalják a köztisztviselési szabályrendeletet a köztisztviselési vállalatok házi kezelésbe vételére vonatkozó javaslatát.

Tüdös Kálmán dr. főorvos ellenzi a két kérdés összefoglalását.

Márton Imre szoros összefüggésben látja a két dolgot, ezért össze is kell a kétét kapcsolni. Először azt kell eldönteni, hogy házi kezelésbe óhajtják-e vétetni a vállalatokat s csak ennek eldöntése után lehet a szabályrendelet tárgyalásához fogni.

Komlóssy Arthur pártolja Márton Imre javaslatát.

Aczél Géza kifejti, hogy a két dolog között olyan nexus nincs, hogy össze kellene fogni azok tárgyalását. A köztisztviselési szabályrendelet nem a közmunkák teljesítésére vonatkozik, ebben csak a közegészség, tisztaság megővására vonatkozó szabályok foglaltatnak. Előbb a szabályrendeletet tárgyalják.

A közgyűlés szavazás után úgy dönt, hogy előbb a szabályrendeletet tárgyalja.

A második szakasz tárgyalásánál, hosszas, meddő vita után Juhász Ignác javasolja, vegyék le a szabályrendeletet a napirendről és adják vissza a tanácsnak a szabályrendelet átdolgozására, mivel a szakasz nincs

megfelelőleg, kielégítő módon megkonstruálva.

Jánosi Joltán ellenzi a napirendről való levételt, a szakaszra módosítást ajánl.

Komlóssy Arthur szintén a napirendről való levételt javasolja.

Weszprémy Zoltán főispán kijelenti, hogy már megkezdtek a tárgyalást, tehát folytassák.

Juhász Ignác a képviselőházi gyakorlatra hivatkozva, kéri a tárgyat napirendről levenni.

Révi Nándor tiltakozik a levétel ellen. Nagyon szükséges a szabályrendelet mielőbbi megalkotása.

Márton Imre előadja, hogy meg van a lehetősége annak, hogy tárgyalás közben levegynék valamely tárgyat a napirendről. Rámutat arra, hogy nem egy olyan pont van a szabályrendeletben, melyet szükséges revízió alá venni, mert nincs precízen megállapítva.

Kovács József polgármester kijelenti, a kérdés tárgyalásának elején valóban volt halasztási indítvány, de a közgyűlés a tárgyalásba ment bele. Súlyos vétés a közgyűlés tekintélye ellen, hogy pár perc múlva az előbbivel ellenkező határozatot hozzanak.

A közgyűlés elnapolása.

Ezután egy kis incidens szakította félbe a hosszan elnyúlt vitát, mely Juhász Ignác-nak egy megjegyzésére támadt. De a vihar elült, mire újból megindult a vita. Eközben érkezett az agg püspök, Kiss Áron halálának híre a közgyűlési terembe. Mikor a hír az elnöklő főispán füléhez jutott, megszakítva a vitát, felállott. Felállott utána az egész közgyűlés. Weszprémy Zoltán főispán siri csendben tette meg következő elnöki enunciacióját:

Tekintetes Bizottsági Közgyűlés!

Mély részvételt értesültem, hogy Kiss Áron, a tiszántúli egyházkerület köztisztviselésben álló agg püspöke meghalt. Indítványozom, hogy a mai közgyűlést szakítsuk félbe és halasszuk el, valamint, hogy a megboldogult halála felett érzett részvétünket és fájdalomunkat jegyzőkönyvbe foglaljuk.

A közgyűlés az elnök indítványát egyhangu helyesléssel magáévá tette és elhatározta, hogy a közgyűlés tárgysorozatának hátralevő pontjait a júniusi közgyűlésre fogja kitűzni. Ezzel a gyűlés véget ért.

Hírek a Kamarából.

(A telefon szolgálat megjavítása. — Debrecen kövezetvám ügye.)

— május 31.

(Saját tudósítónktól.) A kamara azt a számos panaszt, amely a telefon kezelés és a közönség kiszolgálása tekintetében hosszú idők óta felhangzik, közölte a nagyváradi posta igazgatósággal és sürgős, gyökeres orvoslást kért.

Különösen a felszerelések elégtelensége okozott sok bajt és késedelmet. A posta igazgatóság méltányolta a kamara panaszait és a tőle telhető előzékenységgel azok orvoslását ígérte meg.

Sajnos azonban, hogy a felszerelések kipótlása, a magyar iparosság fogyatékos szállító képességén akad fenn, mert az iparosok késedelmesen szállítják a megrendelt tárgyakat.

Ismeretes az az akció, amit az érdekeltség a kamara útján Debrecen kövezetvám szabályrendeletének ama tévedésből belé került tétele ellen indított, mellyel a külföldi

Mrabéczy fest, mos, tisztít!
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

szén 8 filléres tétellel volt megróva 4 fillér helyet.

Két esztendei huza-vona után végre abba a stádiumba került az ügy, hogy a miniszter ur a kijavított szabályrendeletet jóváhagyhatta.

Ebben egyttal a tűzifa és korpa díjtételei is leszállítottak, erről a miniszter ur most értesítette a kamarát és Debrecen sz. kir városát.

Bizton reméljük, hogy a város most már vissza fogja téríteni a csaknem két éven át beszédett kövezetvám többletet az érdekelteknek, aminthogy az erre való biztatást a miniszteri rendelet is kifejezi.

Sokért nem adnám, ha tudnám,

ki venné át tőlem a kellemetlen hurutot. — Átvenni? Ezt ugyan senki sem teszi meg. De miért nem győzi inkább le? Fáy valódi szodeni ásvány-pasztilája határozottan fényes lehetőséget ad arra, hogy még a legmakaesabb hurutot is alaposan elkergesse és ezt a lehetőséget önnök is fel kellene használnia. Egy kísérlet semmiesetre sem drága, mert egy skatulya, amelyet minden gyógyszerárban, drogeriában és ásványvizkereskedésben megvehet, csak 1 K 20 fill. kerül. Főraktár Debreczenben Josa és Jóna drogueria.

A debreceni színésziskola hivatása.

A „Debrecen” számára írta:
Solymosi Elek.

A Debreczenben tervezett színésziskolával régen érzett hiányt vélek pótolni. Mert mit látok a színészet körül?

Nagyon szomorú állapotokat. Látom az izlés tévelygését, a művészi irányítás bizonytalanságát és látom a szintájról való lehasnyatlást. Mindezeknek okát pedig a szociális erkölcsek elfajulásában találom.

Odáig jutottunk, hogy a magamfajta embernek a pászorlevelek modorában kell kiöntenie a maga keserűségeit s a vallási fanatizmusnak pusztá latszatába is bele kell fogóznia. Az én kötelességeim köre a színművészet kérdéséhez fűződik.

Itt kell tehát helyt állanom. Meg kell ismertetni álláspontomat a színészpédagógia körül. Színésziskolám megajítása előtt el kell mondanom azokat az alapelveket, amelyek a nagyközönségre tartoznak s melyek engem irányítani fognak.

Altalános ismeretes, hogy a színészkontingenst legnagyobb részt a proletáriátus szolgáltatja s az előkelőbb körök szinte érthetetlen elzárkózást tanúsítanak azzal a pályával szemben, amely nekik megélhetést, nyugdíjat, dicsőséget és halhatatlanságot biztosíthat.

Kétségtelen, hogy az ok nélkül való elzárkózás állapotán változtatni kell. A magam részéről úgy intézkedem, hogy színész iskolámat internátussal bővitem ki.

Eddig is az volt a baj, hogy a szülők — különösen leánygyermekük felügyeletére nézve — az iskolákban nem találtak kellő biztosítást és kénytelenek voltak inkább lemondani a színművészet kilátásos előnyeiről, mert nem tudtak megalkudni a rendetlen viszonyokkal.

Nem lehet csodálni, ha e viszonyok mindig rosszabbodtak és hogy a színművészetnél azok is helyt találtak, akik minden skrupulus nélkül tudtak érdeklődni a forró deszkákért.

Ideális állapotokat tehát csak az a színésziskola teremthet, amelyik internátussal van egybekapcsolva és a társadalmi fegyelmezés megbízható kilátásait nyújtja.

A kezdetleges dráma a multakban a művelt társadalomnak dédelgetett kedvence

volt. De ez az állapot csak a nyomtatás mesterségének feltalálásáig tartott, mert a mint a drámának válfajai támadtak s a sajtószabadság ellenőrizetlen irodalmi iskolákat teremtett, a nagyközönségnek többé nem áll módjában disztingválni (vagy tán el is hanyagolta a kérdést), mert annyi tény, hogy a komoly műzstát összetévesztette a ledérrel és az egy kalap alá került művészeket anatómával sujította.

Mi tehát itt a teendő?

Az, hogy az igazi művészetnek meg kell győzni a társadalmat az ő ártatlan üldözötése felől s a modernnek nevezett cinikus szerepalkításoknak már az iskolában is demonstrálniuk kell a hazafias és vallásos eszmék kultiválását.

Ez ideális célt a magam részéről úgy valóditom meg, hogy rendszeressé teszem az iskola falain belől a hazafias ünnepeket s a növendékeknek kötelességévé teszem az egyházi ünnepek megtartását s a rendszeres templomba járást.

Ujság a gyermek kezében.

*

A pénteki esküdtzéki tárgyaláson egy vézna tizenégy esztendő kis leleneleány állott azzal vádolvá, hogy gondozójának pár hónapos csecsemőjét bosszúból felakasztotta. Azt kérdezte tőle a tárgyalási elnök:

— Honnan vetted te erre a rémes tetre a gondolatot. Tudatában voltál, hogy mi lesz a következmény?

A leány, ki nagy értelmiséget árult el, fiatal kora, hiányos nevelése dacára rendkívül okos, szellemileg fejlett. Irni, olvasni folyékonyan, nagyon szépen tud, bár csak három elemi osztályt végzett így válaszolt:

— Nem igen tudtam én, hogy ide jutok. Gondozó apám hordatta a „Népszavát”. Én mindig elolvastam. Nagyon sok gyilkosság, rablás volt benne. Hát én is így cselekedtem. Azt hittem, hogy csak az fog következni, hogy bele kerülök abba az ujságba. Az meg nem olyan baj, mert kiírják abba az Istent és Jézus Krisztust is.

Ime tehát! Ez a szerencsétlen gyermek, ki nem tudja, ki az apja, nem tudja merre van az anyja, soha szülő gyöngéd nevelését, oktatását, tanítását soha nem ismerte, nem volt mellette soha az anya, ki imádkozni megtanította volna — és ez a gyermek vallás-erkölcsei tudását a Népszavából meríti. — Ujságból elolvassa a gyilkosságokat, rablásokat, a véres eseteket garmada számára és ez az olvasmány nyomot hagy lelkében, gondolkodásában kialakul egy olyan világnézet, mely csak vért, vért, emberi aljasságot ismer. És a legközelebbi esetben gondolkodása érvényesül s szinte öntudatlanul végrehajtja az ujságban olvasott esetek analogját.

De ez csak egy példa. A büntető jogászok tudnák megmondani, hogy hány és hány olyan büntett kerül az igazságszolgáltatás elé, mely az olvasmányok hatása alatt keletkezett. Hány furfangos tolvajt nevelnek a detektív regények, hány vádlottat csinálnak az ujságok közleményei.

Dehát, ujságírói nyelven szólva, a népnek vér kell. Képtelenség is lenne, ha az ujságok, a napi események krónikásai éppen a napi eseményeket nem közölnék. Egyetlen mód, hogy ne adjunk a gyermek kezébe ujságot. Az ujságot nem gyermekeknek készí-

tik. Még a felnőtt ember is alig tud a nyomtatott betű hatásából kibontakozni, hát még a fejletlen, kellő felfogási és értelmi képességgel nem bíró zsenge gyermek lélek. Azért a szülők nagyon vigyázzanak gyermekeik olvasmányára. P.

Esküvő rendőri felügyelettel.

A zsebtolvaj szerelme.

— május 31.

(Saját tudósítónktól.) Közönségesen, sablonosan kezdődik ez az érdekes história. A mult este a vásártéri villamos-színház előtt ügyes zsebtolvaj kifosztott egy vasuti hordárt, kinek hatvan korona pénzét tárcáscsészétől együtt ellopta. A vasuti hordár feljelentést tett a rendőrségen, ahol személyleírását adta a tolvajnak, aki a lopás előtt ott settenkedett körülötte.

Ezen személyleírás alapján a rendőrségen mindjárt sejtették, hogy a tettes senki más, mint Krémer Gyula országos zsebmetsző, kinek már sokszor meggyült a bűje a rendőrséggel.

Széleskörű nyomozást indított Krémer Gyula után a rendőrség, mikor csütörtök este besugás útján értesült, hogy Krémer Gyula kedvesénél, Angyal Helénnél tartózkodik a Csillag utcán.

A rendőrség emberei még azon este lementek a Csillag utcára, hogy fészékben lepjék meg a jó madarat. Krémer Gyulát csakugyan ott találták a leánynál, akinek ölelő puha karjai közül elcipelték a bűnügyi osztályra, hol kihallgatták, kihallgatás után pedig lezárták, mert a vakmerő zsebmetsző még tagadni sem tudott, felismerte a káros és megtalálták nála az ellopott pénztárcát is.

Másnap egy szép arcú zsidó leány jelentkezett Komlóssy Pál rendőrfogalmazónál, aki az ügyben vezette a vizsgálatot. A szép zsidó leány Angyal Helén volt. — Könnyes szemekkel, bőbeszédűen kezdte el mondókáját.

— Azért jöttem fogalmazó ur, hogy szeretném megtudni, mit vétett Krémer Gyula.

— Hogy mit vétett? . . . A mesterségét üzte. Kizsebelt egy embert. De hát mit érdeklí magát Krémer Gyula?

A leány mélyen megrendült a hallottakra. Pillanatig megdermedten állt s aztán rettegetesen zokogni kezdett:

— Ó zsebmetsző. A vőlegényem tolvaj. Oh, irgalmas Isten!

A fogalmazó megszánta a leányt, kérdészködni kezdett tőle. A leány nagynehezen lecsillapodott és aztán a következőket beszélte el:

— Nagyon szeretem én azt a fiatal embert. Tavaly nyáron a Wilson cirkuszban ismerkedtem meg vele. Ő ottan valami föle ördögös mutatványokat csinált, a cirkuszban volt szerződötve. Én azt hittem, hogy tisztességes ember, nem is mertem gondolni, hogy lopásra vetemedik. Megszerettem — ő is szeretett engem s megkért. — Áprilisban volt az eljegyzés és most a jövő héten, június 7-én lett volna a menyegző. Már a meghívók is szétmentek.

— Abból ugyan nem lesz semmi lelkem, mert Krémer barátunk itt marad körülbelül harminc napig — folette a rendőrfogalmazó.

Tavaszi cipő különlegességekben **ELFENBEIN és KLEIN** cipőüzletében. A nagytőzsde mellett.

A szerencsétlen leány kinos zokogással felelt:

— De én nem tudok róla lemondani. Nagyon szeretem. Nem bánom, ha gyilkolt is. Tessék kieresztetni azt a rossz fiút legalább egy napra, hogy esküvőnkét megtarthassuk.

Sokáig sirdogált még a rendőrségen és erősen kérlette a rendőrfogalmazót, hogy engedje meg, hogy a vőlegény egy napra megszakíthassa büntetését.

A kérelmet valószínűleg teljesíteni fogják, így mégis csak meg lesz az esküvő Angyal Helén és Krémer Gyula között, az igaz hogy rendőri felügyelettel. Az egész dolog különben a járásbírószágon fordul meg. A járásbíró elött ugyanis Kremernek szintén van valami ügye, ha ebben esetleg felmentik, úgy a rendőri büntetését felbeszakíthatja. Természetesen az alatt az egy nap alatt, melyen szabadlábra helyezik, állandóan rendőrök fogják őrizni, nehogy a szerelmen szarvain még meg lépjen és egy kis nászutazást kezdjen.

Földrengés Hajdumegyében

Riadalom Hadházon.

— május 31.

(Saját tudósítónktól.) Amint az már tudvalevő. esütörtök óta a magyar alföld több helyén mozgatta meg a talajt a földrengés. A „hírös város” Kecskemét szintette meg legjobban e ritka — és különösen nálunk ritka — természeti tüneményt.

Pestmegye területén volt a földrengés a legjobban érezhető, de egyes hullámmások átcsaptak volt Fehérmegyére — sőt mi több még Hajdúhadháza is.

Mert Hadházon két ízben is volt földrengés, még pedig pénteken este és szombat délelőtt. Az igaz, hogy rövid 2 másodpercig tartott a természeti tünemény mindkét ízben, de ez a rövid földingás is elég volt arra, hogy rémületbe ejtse Hadház lakosságát.

Péntek este 10 órakor volt az első lökés. A hadháziak jó falusi szokás szerint már az igazak álmát aludták akkor, amikor egyszerre csak heves lökésre ébredtek fel. — Mindenki tisztában volt azzal, hogy földrengés van s mert esetleges katasztrófától tartottak, sietve hagyták el a lakásokat s az utcákra menekültek. Ugy nézett ki az egész község mintha legalább is vásár lett volna. Mikor aztán több óra hosszat áldogáltak az utcán és semmi sem történt, — szépen lefeküdtek s folytatták a pihenést.

Szombat délelőtt 10 órakor ismét érezték csekély földrengést, de ezuttal már meg sem ijedtek tőle.

Debreceni tanárok Lehr Albert ellen.

A magyar nyelv tisztasága érdekében.

— május 31.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes sőt bizonyos szempontból szokatlan nyelvészeti hárót indított több debreceni nyelvtanár Lehr Albert ellen.

Lehr Albert a M. T. Akadémia tagja, Arany „Toldi“-jának híres magyarázója valószínűleg nagy hatalom a magyar nyelvtudo-

mány területén. De mint minden nagy hatalom ő is könnyen hajlik visszaélésekre.

Nemcsak a magyarosság, a nyelvhelyesség kérdéseiben tartja magát csalhatatlannak, hanem azt hiszi, hogy egyedül ő ismeri igazán a népi nyelvet. Ez elbizakodottsága odáig ragadja, hogy oly szavakat és kifejezéseket, ragokat és képzőket talált a magyar szép nyelvében, amelyeket senki más nem ismer.

Igy állította össze néhány évvel ezelőtt, a Budapesti Szemle 1903. év folyamában (322. kt. 63—96. lp.) körülbelül száz si képzős melléneveket, amelyeknek tizedrésze hájárato, t. i. a falusi, tanyai tíz órási stb. felék, míg az üszösi, toklyósi, göbési, patkányosi, pulykái, esernyösi, kalickási, remondási, tüzkösi, stb.-ekhez kétség fér.

Ugyanakkor még több példát hozott össze, legalább 500-at a tányi, tényi képzőkre, holott közülök csak az egy jártányi használatos. Egy-két ilyen képzős szónak még ma sem hiszi, hogy a következő kifejezések élnek: egynehány répa, bódultányi sötét, diatényi kelevény, dögtényi, bűdös, disznótányi ronda stb.

Legutóbb pedig szinte kihívó vakmerőséggel olyan *ül, ül* ragos szavakat (szemül, majúl, homlokúl stb. helyhatározókat) tulajdonít a népi nyelvnek, még pedig nemcsak egy szűkebb nyelvjárásnak, hanem az egész népi nyelvnek, amelyeknek más nyelvész és népi nyelvész soha híret sem hallotta. Ezt már megsokalták a magyar nyelv debreceni tanárai és közölők tizezregegyen, hogy gátat vessenek a nem hiteles adatok, a gyártott nyelvtények áradatának, a következő nyilatkozatot adták ki Lehr Albert tulkapásai ellen.

Lehr Albert a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak 1908 február 11-én tartott közgyűlésén egy értekezést olvasott fel, amely a „Magyar Nyelv” márciusi füzetében (IV. 97—108. lap) meg is jelent s mely többek között a következő mondatokat foglalja magában, mint az *ül-ül* ragos, hol és hova kérdésre felelő, a nép ajkán élő határozóknak bizonyító példáit.

Ugy fejlül találta szegényt, hogy a jászolnak tántorodott.

Fülül rázd, hadd mérgesedjen.

Ugy szemül vágta az ág, majd belevakult.

Üsd orrul azt a kant, majd tágit. Kapd szájul, ha nem akar hallgatni. Addig kiabálj, míg képül nyallak. Jól popul teremtetted.

Homlokul találta a golyó a szarvasbikát.

Halantékul faj e fejem.

Nyakul török ki a tinó, ha tanul.

Mellül bökte a rud.

Fogd közül azt a kis gyereket, mert majd az anyja helyett lép stb.

Alólirottak, kik a debreceni középiskolákban magyar nyelvet tanítottunk és tanítunk, akik továbbá nemcsak hivatásunknál fogva, hanem különös hajlamból is tudományosan megfigyeltük szülőföldünk, lakóhelyünk, avagy ideiglenes tartózkodásunk magyar népének nyelvét és akik végül az ország minden részéből kezünk alá került magyar tanulók beszédén szereshettünk tapasztalatokat, mi lelkiismereti kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy a fentidézett kifejezéseket, a testrészek nevéből formált, hol és hova kérdésre felelő *ül-ül* ragos határozókat soha a magyar nép ajkáról nem hallottuk és így azokat létező valóságoknak, a magyar népi nyelv tényeinek nem fogadjuk el mindaddig, míg a legszigorubb filológiai eljárás kétségtelessé nem teszi megvultukat.

Debrecenben, 1908. március 28-án S. Szabó József, ref. főgimnáziumi tanár (Serke, Gömörmegye.)*

Sinka Sándor ref. főgimnáziumi tanár (Téglás, Szabolcsm.)

Dr. Nagy Zsigmond ref. főgimnáziumi tanár. (Szolnok.)

Beczner Frigyes reálisk. tanár. (Nagyvárad, Debrecen.)

* A helynév a szakírónak születése vagy neveltetés helyét jelöli.

Dr. Csürös Ferenc ref. főgimnáziumi tanár. (Ungm.)

Oláh Gábor ref. főgimnáziumi segéd tanár. (Debrecen.)

Füssy József reálisk. tanár. (Alsócsalóköz, Komárommegye. Czepléd.)

Dr. Gulyás István ref. főgimnáziumi tanár. (Tiszadob, Szabolcsm.)

Dr. Matócsy László felsőbb leánynevelő-intézeti tanár. (Kaposvár, Somogy. és az Ormányság.)

Halász Dénes ref. főgimnáziumi segéd tanár. (Ókéske, Pestm.)

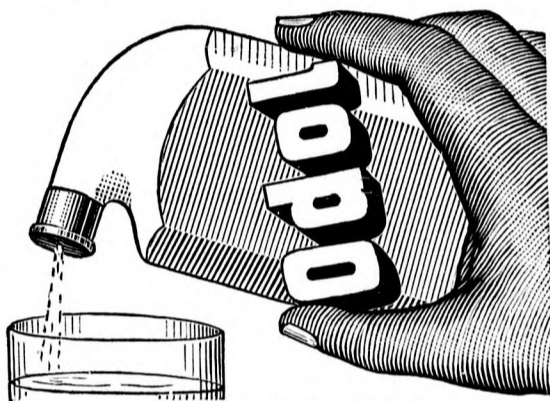
Szeremley Béla gimnáziumi tanár. (Hajduböszörmény.)

Dr. Kardos Albert állami reálisk. tanár. (Hajdúszoboszló.)

Molnár Kálmán kegyesr. tanár. (Zala, Nemesahany.)

Szücs István kegyesr. tanár. (Kecskemét.)

A Lehr tudományos hitelét megtámadó nyilatkozat a Magyar nyelv május füzetében jelent meg és ebből furesa irodalmi háboru kerekedhetik, nemcsak azért, mert Lehr Albert váltig szokta a maga igazát vitatni, hanem mert a debreceni tanárok is el vannak tőkelve a fölvetett fegyvert kezökből egykönnyen ki nem adni.

Az Odol kitünő hatása különösen ama ajátságán mulik, hogy beszívódik az odvas fogakba és nyákhártyákba s azokat ugyszólván telíti. E hatás mikéntjének óriási fontosságát értjük meg jól: míg tehát a többi száj- és fogtisztító szer tisztán csak a szájböblítés rövid pillanataiban hatnak, addig az Odol határozottan tartós hatású, mely hatás még jóval tovább tart, mint ameddig a fogakat tisztítjuk.

E tartós- és utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát tették, melyek valamennyien egyértelműen bebizonyították, hogy az Odol e különös hatás folytán rothadási folyamatok nem keletkezhetnek a szájból s így a fogak elpusztulását megakadályozza.

A mai országos versenyek.

Negyven atléta mérkőzése.

Nevezések, programm.

— május 31.

A Debreceni Tornaegyesület ma délutáni versenye kétségtelenül legkimagaslóbb sporteseménye a szezonnak. Nemcsak a beérkezett nevezések száma, hanem a versenyzők kvalitása is nagy mértékben indokolja azt a nagy érdeklődést, mellyel sportközönségünk a ma délutáni versenyek elé tekint. Érdekes tünet, hogy a közel vidékről is számosan készülnek bejönni mára Debrecenbe, a kassai, nagyváradai atlétákat pedig egy se reg földijük kíséri el a debreceni mérkőzésre.

A nevezések pénteken este zárultak oly fényes eredménnyel, aminőre a legveremesebb reményűek is alig mertek számítani.

Ime:

A 100 yardos síkfutásra kilenc induló jelentkezett. Az indulók közül különösen Balog Debr. akad. és Zalay Debr. Tornaegy. indulnak jó eséllyel.

A súlydobás versenyében 7 induló versenyzik, közöttük dr. Kirchoffer DT. országos bajnok is.

A távolugrásra hatan jelentkeztek, kik közül legszebb eredményt Tihanyitól DT. és Majunkétól (Kassa) várunk.

nyiben mikor a szeszéget meggyújtotta, reá freccsent egy kis szesz s meggyuladt. Karján könnyebb sérülést szenvedett, amely azonban oly természetű, hogy már ma, legkésőbb holnap föl is léphet. — Ez a valódi tényállás. Ezzel szemben tegnap oly nagyitva terjedt el az eset hire, mintha súlyos égési sebeket szenvedett volna s kezén kívül arca haja összeégett volna. Nagy részvét nyilvánult meg ennek kapcsán s csak nagynehezen lehetett megnyugtanni a közönséget, hogy semmi komolyabb szerencsétlenségről szó sincs.

— **Eljegyzés.** Ungváry Rozsikát eljegyezte Rauchbauer Jenő Budapestről.

— **Kondor Ernő társulata.** Ma este játsza utoljára a mult hét nagy sikert aratott műsorát. Ugyszintén ma este bucsuzik a rövid vendégtájkra megnyert közkedveltségű néger-duett. A régi műsört holnap, hétfőn este felváltja az új júniusi műsor, mely szenzációs, nagy számokban, külföldi attrakciókban oly gazdag lesz, hogy ily nagyszabású műsört itt még nem mutattak be. Felépnek e műsor keretén belül: Sisters Madisons, amerikai meztlábos táncosnők, Tom Battler, komikus kerékpáros. Sikertült azonban kívül még néhány napra megnyerni a „La belle Mirette és táncosa” nevű nagy sikert aratott táncospárt. Rövid vendégtájkra megnyerte az igazgatóság Horváthné Bárdos Mariskát, aki Lavedán híres egyfelvonásosában „A fürdőkádban” játsza, a női főszerepet. Bemutatkozik továbbá Revitzky Rózi, a nagyváradi színház subrett-primadonnája, végül fellép Rica Giza énekesnő, aki tavaly is a közönség kedvence volt. Gerő József új kuplékat énekel és egy új darabban főszerepet játszik. Nyilvánvaló tehát az igazgatónak azon igyekezete, hogy a közönség igényeit teljesen kielégítse. Ma, vasárnap d. u. fél 4 órakor délutáni előadás lesz, félhelyárakkal, amely előadáson a teljes esti műsor kerül bemutatásra.

— **Házasságok.** Debreczenben az elmúlt héten házasságot kötöttek: Kelemen János P. Tóth Margittal, Ritók Lajos Bűrös Erzsébettel, Szilágyi Lajos Végvári Erzsébettel, Czégány Gábor Duzs Eszterrel, Czobor Gyula Csukás Lidiával, Zavalák Gyula Barna Rózával, Medgyaszai Imre Paál Eszterrel, Palczert Imre Buglyó Borbálával, Tasi Kálmán Nagy Máriával, Horog Gábor Csugány Ágnessel, Falber István Rossu Annával.

— **Képek és festmények.** Letzter József műtermének kapubejárati alatti nagy kirakataiban új sorozatos képek lettek kiállítva, melyek három naponként változnak. Két életnagyságu olajfestmény Rosinger Lajos és megboldogult neje, ez utóbbi régi kis kép után készült természetes művészi színezésükkel és hasonlatosságukkal tűnnek ki. Egy másik nagy tábla mögöl a debreceni felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgák alatt levő tanulói és tanári karának hatalmas méretű tablo csoportképe ismét eredeti és új összeállításban látható. A mostani löversenyen néhány a közönség soraiól készült pillanatfelvételen kívül több, a műteremben előállított személyi felvétel egy rendkívül érdekesen recézett papíron másolva művészi hatásuk.

— **Női zenekar hangverseny** a Magyar király kávéházban, az első budapesti Elite Női zenekar, amely 8 nő és 4 férfi tagból áll, ma este a Magyar király kávéházban közreműködik Radies Frida cigány primásnő vezetése alatt. Gál Ilonka zongora művésznő, valamint Farkas Ferike 13 éves xilofon művész közreműködésével. — A zenekar, mely csak egy néhány napig marad itt, ezúton kéri a n. é. közönség szíves pártfogását, Gottlieb J. karmester. Fagyalt, jegeskávó és kitűnő kávéházi italokról, valamint előzékeny kiszolgálásról legjobban gondoskodik Erős Jakab kávé.

— **A tanítóképző intézet** növendékei tegnap este minden tekintetben sikerült májális tartottak a nagyerdei Dobos pavillonban. Pompásan szavalt Kacsó Ignác és Kalas Sándor, művésziesszen játszottak hegedűn Bardóc Sámuel, kisbőgőn Szűcs Gergely, zongorán Saja Antal. Az ifjusági zenekar precíz, szép játéka is nagyon tetszett. Hangverseny után tánc volt.

— **Büvészek az Angol udvarkertjében.** Tegnap este szép közönség előtt három büvész pompás büvészi mutatványokat produkált az „Angol királynő” udvarkertjében. A második előadás ma este lesz s nagy iránta az érdeklődés.

— **Fényképészetünk haladása.** Az eddig is művészi képeiről előnyösen ismert Vámoser-féle fényképészeti fényképnagyító és areképfestő műteremnek új társtulajdonosa lett Burg Izsó. Minek következtében a cég Vámoser és Burg tulajdonát képezi. Burg Izsónak az ország fővárosában é. p. Strelisky, Máj udvari és kamara fényképészeknél, valamint külföldi elsőrangú műtermekben folytatott praktizálása által alkalma volt a modern fényképészet terén létező, ma már igen komplikált eljárást oly tökélyre vinni, hogy bátran állíthatjuk azon tény, miszerint a szakmában, különösen pedig a matt, színes és pigment (szőnygomat) fényképek elkészítésében felülmulhatlan. A nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánlhatjuk ezen méltánylásra méltó vállalkozást, mivel jutányosan szerezhet magának oly művészi tökélyvel kiállított fényképeket, melyeknél jobbat a mai korban előállítani nem lehet. A műterem Egyháztér 3. sz. alatt, a Nagytemplom mellett van.

— **Tegnap halottak.** A helybeli anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő haláleseteket jelentették be: Vékony Sándor ref. 46 éves, Kovács Józsefné ref. 48 éves, Botos Sándor r. kath. 75 éves, Tolvaj Sándor ref. 66 éves.

— **Kiadó raktár.** A kereskedelmi és iparkamara épületében kiadó egy raktár. Értekezhetni a titkári hivatalnál.

— **Postadoboz, kalapdoboz** és mindenféle dobozkészítmény egyenként is kapható **Davidházy Kalman és Tarsa dobozgyárban** — Fűvészkert-utca 9. szám. Telefon 201.

— **Antalfy József könyvkereskedésében** Piac-u. 44. tanuló fölvetetik.

— **Cipke** színes és fekete, napernyők mesés olesó árban szerezhetőek be Ot Károly utóda cégnél Kossuth-utca, város háza alatt.

Valódi amerikai és angol tennis lapdaverők (rakettek), lapdák, hálók és teljes tennis pálya felszerelések a legolcsóbban Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. sz.

Figyelmeztetés.

Ne vegyünk konfeszót, ha német, Használjuk kizárólag Boesky cipőkrémot.

Kapható mindenütt.

Távirat és telefon.

Új törvényjavaslatok.

Budapest, május 30. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter hétfőn két új törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé, még pedig az ingyenes népoktatásról és a gazdasági ismétlőiskolákról.

Pusztító zivatar.

Nyiregyháza, május 30. Pusztító zivatar vonult ma este Nyiregyháza felett. A villám becsapott a villanyos művek egyik transformatorába, mire az összes lámpák kialudtak. Ezért a színházi előadást is be kellett szüntetni.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

NYILT-TÉR.

Sanatogén.

Az összes művelt államokban több mint 5000 orvostanár és orvos ajánlja, mint a legkiválóbb erősítő és felfrisítő szert

Erősíti a testet, edzi az idegeket.

Kapható gyógyszerárakban és droguériákban. Képes ismertető füzetet ingyen és bérmentve küld Bauer és Tsa, Berlin SW. 48. 1265

Császárfürdő Budapest.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kén- és szulfid- és szódavízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 20 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld

1322

Az igazgatóság.

Serravallo

Vasas Kina-bora

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon

államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszert gyöngyölködők, vérszegények és lábók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű.

Több mint 5000 orvosi elismerő nyilatkozata

Kapható:

J. Serravallo-nál

1229

Triesz-Barcola.

A gyógyszerárakban 1/2 lit. ü. 2 kor. 60 fill.
1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

70 év óta a Sirup-Pagliano

mint a legjobb és legbiztosabb hashajtószert sok ezer családnál eredményesen van bevezetve. Ezen Girolamo Pagliano florenzi tanár által feltalált és 1838 óta előállított vértisztítószert csak akkor valódi és eredményes, ha a gyártmány a törvényesen védett kék vign. tával és Girolamo Pagliano tanár névaláírásával van ellátva. Ezen különlegeségek orvosi rendeltetése az ország minden jobb gyógyszerárakban kaphatók. Orvosi rendelést és annak következményeit, mint vértörődés a fejbe stb., előmozdítják az anyagcserét és vértisztítón hatnak bőrkiütések, köszvény, csusz (rheumá)-nál stb. Eismert szor étvágytalanság és az ülő foglalkozás egyéb következményei ellen. „Girolamo Pagliano” készítmények folyékony szirupalakban és por alakban kaphatók. Megrendelések intézendők: Girolamo Pagliano tanár Florenz (A 12) Via Pandolfini. Elismerőleveleket és prospektust ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség: Dr. F. Herzig, Wien, VII. (A 12.) Mariahilferstrasse 48. Gyógyszerárak főraktárként legelőnyösebb feltételek mellett koresztetnek.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

„Kovács“ kénoshatású
ártézi fürdő

☐☐ Bihar-Diószegen. ☐☐

Biztos hatása a köszvény és csuzos bántalmak különböző alakjainál; bőrbajok, vesék, máj, lép és méhdaganatainak és gyulladásainál; aranyeres bántalmaknál; az idegrendszer számos megbetegedéseinél; törések és ficamok után visszamaradt tagmerevedéseknél, bőrbajoknál. Különösen felhívjuk a t. közönség figyelmét azon szerencsés körülményre, hogy e vidéken állandóan fellépő malarikus lázak által okozott léptultengések a fürdő rövid használata után gyorsan eloszlanak, miért is mi mint utókúra ischias bántalmak után ugyyszólván nélkülözhetetlen. A fürdő állandó orvosi felügyeletével a községi orvos van megbízva, ki a hozzáfutó betegeket a leg gondosabb szakszerű kezelésben részesíti s a fürdő használatát illetőleg hasznos tanácsokkal látja el. **Fürdő megnyitás április 1. október utoljáiig nyitva.**

Özv. Kovács Sándorné fürdőt udajdonos.

14—16 éves
kifutó fiúk havi fizetéssel felvételeinek a kiadóhivatalban:
Arany János-utca 2-ik száma,
(Hungária kávéház).

Bankegyesület

részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 72. szám alatt.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.

Leszámítól váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb.

Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Átvész tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és

Vállalkozik minden egyéb banküzlet kötésére.

Az igazgatóság.

Gyár-

telepnek

vagy ipari vállalatnak alkalmas helyen,
a lóvasut mentén 1100 □-al jókarban
tartott

vénkerti szőlőskert

egészben vagy részben eladó. — Cím
a kiadóban.

Grósz József és Társa

butorkereskedők

Debreczen, Piac-utca 70. sz. a. Fráter ház.

T. Cz. Tisztelettel hozzuk ezúton t. címmed b. tudomására, hogy helyben Piac-utca 70. sz. a. (Fráter ház) új, a modern igényeknek teljesen megfelelő

butor-üzletet nyitottunk.

Raktáron tartunk teljes lakberendezéseket, u. m. háló-, ebédlő-, uri szobákat, legfinomabb szalon garnitúrákat. Dus választékot nyújtunk vas-, réz-, kárpitozott, valamint mindennemű, csakis jó anyagból készült egyszerű és legfinomabb kivitelű butorokból. — Évek hosszú során át szerzett, e téren való tapasztalatainkat t. vevőink előnyére kívánjuk érvényesíteni. Elvünk: Jutányosság, pontos és szolid kiszolgálás. Tessék raktárunkat saját érdeében megtekinteni, ahol a vétel kötelezettsége nélkül szívesen szolgálatunk szakismertetéssel és a butor beszerzéséhez való tájékoztatással. Legjobb anyagból készült, izléses egyszerű, valamint finom és fényes kivitelű butorainkat eddig itt nem létezett olcsó árakban szolgáltattuk. Azon kellemes reményben, hogy módunkban lesz t. czimed szíves bizalmát elnyerni és azt pontos, lelkiismeretes és feltétlenül szolid kiszolgálásunkkal igazolni, vagyunk kiváló tisztelettel

Grosz József és Társa.

Uj üzlet! **SZÉPE LAJOS** Uj üzlet!

női divat, vászon, fehérnemű és rövidáru üzlete

Debreczen, Kossuth-utca 6. szám.

Ajánlja legujabb kivitelben a

Tavaszi ujdonságait:

Francia és Angol női divatelmékben, Angol Blouse és Tennis szövetekben, Divat-zephyrek elismert legjobb minőségben, Himzett Schweitzi és mintás selyem Batiztok, Cosmanosi kartonok és valódi Francia Delaineket remek választékban.

Uri és női fehérneműek

Chiffonok, vásznak, fehér és színes damaszt asztalterítékek minden áruban. Szövet- és csipkefüggönyök, ágyterítők. Színes és fekete napernyők nagy választékban.

A híres Liliom-vászon gyári raktára.

Oly készítmények exact, tudományos megvizsgálása, melyeket manapság fogporok gyanánt árusítanak, azon meglepő eredményt adta, hogy közülük sokan oly anyagokat tartalmaznak, melyek a fogzománra és a foghusra közvetlenül ártalmasak. Mivel minden áron arra törekednek, hogy a fogak „szép fehérek“ legyenek, a fogporokhoz savakat, savanyu sókat, szappanokat, alkalis stb. kevernek. Ezen vegyszerek specifikus saját-ságaik folytán ugyan gyorsan hatnak, de e mellett, mint azt minden gondolkodó ember beláthatja, a fogzománkot rontják. Valóban kihágásnak kell tekinteni azt, hogy mint sokszor történik a fogporokhoz tajtkövet, sepiát, kagylóhéjakat és hasonló anyagokat kevernek. Ily durván ható anyagokat, melyek használatuknál a fogzománkot karcollják, előnyösen lehet ugyan használati cikke tisztítására alkalmazni, de nem a becses fogzománcon. Persze ily módon nem csoda, ha számos ember a legszorgosabb ápolás és állandó fogorvosi kezelés dacára is fogbajokban szenved. E fontos vizsgálatoknak köszöni az Irex-fogpor keletkezését. Az Irex-fogpor minden kártékony, fogrontó alkatrésztől absolute mentes. Az Irex-fogpor a lehető leglágyabb finomságu, de még elég szerencsés ahhoz, hogy a fogak mechanikus tisztítását eszközölhesse. Az Irex-fogpor tényleg egy ideális készítmény.

Az Irex-auto-szelence lehetővé teszi a fogpor használatát anélkül, hogy a kefe a szelencében lévő pormennyiséggel érintkezésbe jönné. Egy különleges tányérkára való rányomással, melyet minden szelencéhez ingyen szolgáltatunk, annyi por ömlik ki, amennyi egyszeri alkalmazásra szükséges, azután a szelence önmagától záródik. Ily módon

az Irex-fogpor mindig friss és száraz marad és az utolsó szemig kihasználható. Egy szelence Irex-fogpor ára 1-20 K, mely naponta való használatnál kb. 2 hónapra elegendő, kapható gyógyszárakban, droguériákban és illatszerekkel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szó 6 fillér.

Levéli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg bekezdik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

Fiatall nő jelégére levél van a kiddyóban.

Egy olyan özvegy asszonykát keresek, ki egy csinos, fiatal ember díserét barátságát óhajtja. Leveleket kérek „Páris éjjele” jelégére a kiadóba.

Modern hölgyek vagy özvegyek, kik unatkoznak és óhajtanak egy fess uri ember díserét barátságát irjanak „Hajnalhasadás” jelégére a kiadóba.

Egy előkelő megjelenésű fiatal ember ezuton óhajt megnősülni, vallás és vagyon mellékes, csak szép legyen. Arcképes ajánlatokat „Mámor” jelégére kér e lap kiadóhivatalába.

Özvegy vagy unatkozó hölgyek ismeretségét keresem „Hü lovag” leveleket e lap kiadóhivatalába.

Ki unatkozik? Hölgyeim forduljanak bizalommal „Barna legény” címen e lap kiadóhivatalába.

Ajánlat.

E hó végére állást keres egy szép írással fiatal ember. Szíves megkeresést levél által kér a kiadóba „Komoly ember” jelégére.

Hegedű órákat adok koronájával cím a kiadóba.

Kereskedelmi tanfolyamot végzett szép írással fiatal ember ügynöki vagy hasonló irodába ajánlkozik. Cím a kiadóban.

Írógép két színben ír, kifogástalan állapotban olesón eladó. Cím a kiadóban.

Kétszer lehuzott kerti borok eladó, Piac-utca 44., tudakozódhatni a kapusnál.

Postakertben a libavásárral szemben eladó építkezéshez használható száraz vályog. Ertekezhetni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Egy különbejáratu butorozott szoba kiadó és ottan jó házi koszt kapható. Csapó-u. 10.

Hatvan-utcai kert II. járás 5. szám alatt eladó egy új épület teljes felszereléssel értekezni lehet a kiadóba.

Desifin a legjobb szer a lábizzadás ellen.

Hegedű tanítást elvállal egy végzett hegedűs, kezdő tanítványokat is igen jutányos áron tanít, szíves fölkeresést levél által kérek „Varázskeringő” jelégére a kiadóba.

Modern interziás hálószoba berendezések igen szép tolettével fenyveze és mattban eladók Kovács Gyula műasztalosnál Darabos-u. 17.

Magánvállalathoz egy szépírású fiatal ember, aki a könyvelésben teljesen jártas, ajánlkozik. Szíves megkeresést a kiadóhivatal továbbít „Szépírású” jelégére.

Ügyes kárpitós varrónők felvétetnek Kíller Ede butorüzletében.

14 drb 3-4 méteres tölgy lábának való eladó Garai-u. 23. sz.

40 darab tizenöt hónapos szürke mangalica miskárolt süldő eladó. Bustyaháza állomástól fél órányira fekvő birtokon, Ugyanott 150 darab idei magyar bárány is megvehető. Megkeresések K. J. Máramarosziget Jókai-u. 36. címzendők.

Eladó 2 hegedű kitűnően kijátszva mesutánzat ár 8 ft és 15 ft, cím a kiadóban.

Cimbalom pedálos teljesen új azonnal eladó Darabos-utca 57.

Árverésen eladó Csillag-utca 36. sz. ház kikiáltási ár 1100. Bánom pénz 410 kor. 90 fillér. Telekjegyzőkönyv szám 335. 1908 május 29-én d. u. 3 órakor. Ertekezhetni Debreczeninél Csapó-u. 86.

Elegáns megjelenésű fiatal ember könyvelői vagy hivatali állást keres; szíves megkeresést továbbít a kiadóhivatal „fiatal ember” jelégére.

Balatonhoz, vasúthoz közel, parkirozott udvarban, szép kilátással két butorozott szoba mellékhelyiségekkel kiadó. Még egy külön butorozott szoba keresztény családok részére. Bővebbet Puky akadémiai tanárnál Keszthelyen.

Remek ház óriási telekkel Kossuth-utcaán eladó. Vételár fele olesó törlesztéses kölesön, másik fele tisztán jövedelmez 7 százalékot. Cím kiadóban.

Egy ügyes özvegy nő ajánlkozik gazdaszónynak pápi házhoz vagy ápolónőnek fürdőre is, elmegy nagy házakhoz főzni. Cím a kiadóban.

Hegedű tanárt ajánlok, aki magán'anitványokat fogad igen jutányos áron. Leveleket kérek „Hegedű tanár” jelégére a kiadóba.

Jó megjelenésű kereskedő segéd, 24 éves, ki teljesen jártas a könyvelésben is, állást keres, szíves megkeresést levél által kér a kiadóba „kereskedő segéd” jelégére.

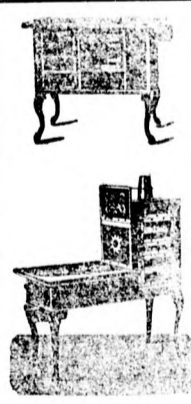

Villany világítást,

telefonok, villamos esengők berendezését és évi jókarban tartását, legjobb anyaggal és szolid árért eszközölöm. — FOLDVÁRI L. Debreceni Első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Kossuth-utca 1.

Telefon 168. sz.

Takarék tüzhelyek,

fűzőedények, eperjesi cserépkályhák, Perenospora fecskendők jutányos áron kaphatók

Kovács Gyula

vasüzletében a „BIKA”-szálloda mellett.

Kereslet.

Mindenes cseléd kerestetik abbáziai magyar orvos-családdhoz. Tisztességes fiatal leány ajánlkozzék dr. Glück József orvoshoz, Abbazia, Villa Dalibor címen.

Lakást teljes ellátással keresek özvegy urasszonynál. Szíves leveleket kérek küldeni „Amor” jelégére a kiadóba.

Harisnyakötődémbe tanuló leány és segéd felvétetik Hatvan-u. 6. Uj harisnyákat és fejleéseket is elfogad.

Egy nevelőnőt keresek, leveleket kérek „Kaland” jelégére a kiadóba.

Egy fiatal fűszeres segéd felvétetik Rosenfeld Mór Salétrom-utca 12.

DEUTSCHNÁL MINDENKOR FRISS

turó és vaj

kapható Piac-utca 38., Hatvan-utca 9.

Villamos-világítási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál

Világítótestek, csillárok és szerelvények dus választéka.

Telefon szám: 568 1063

VÁSZON ÁRU

fehérneműk, valamint siffonok és paplanpedóvászok, virágos és csikos csinvatok, damaszt étkező- és aszur kávésterítékek, damaszt- és frottir törölközők, törölkendők es nankingok, valamint kész női fehérneműk és paplanok a

legelőcsőbb szabott árban.

Női ruha divatvásznakból mintákat kívánatra készséggel küldünk.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kékfestő voalok, cosmanosi savannak, judisch foulárd, Batist, Atlas, Satin, 120 cm. széles sima szines francia batistok, angol zefrek, szerb vásznak

legelőcsőbb szabott árban.

Kész női ruhák és bluzok.

himzett batistban, vászonban, pongés selyemben

KÉSZFEHÉRNEMŰEK

vászon, siffon és batist női ingek, nadrágok, háló köntösök és alsó szoknyák, sima és himzett kész ágyhuzatok, selyem, lüster és cloth alsó szoknyák, karton, kasmir és selyem paplanok, matrácok

legelőcsőbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzebkendők

Szabó Lajos Fiai

divat-, vászon- és szőnyegáruháza

DEBRECZEN,

Rózsa-utca 1. szám alatt.

Alapított 1842. évben.

Margit fürdő-intézet, Debreczen.

Uzsoda megnyitás

május hó 31-ikén vasárnap.

Bérlet-jegy ára 16 korona.
 Uzsoda tanítási díj 10 " "
 Uzsoda napijegy felnőttek részére 60 fillér.
 Uzsoda napijegy gyermekek részére 40 fillér.

Az uszoda nyitva van:

Reggel 5 órától 9 óráig férfiak részére. — Reggel 9 órától déli 12 óráig nők részére. — Délután 1 órától este 8 óráig férfiak részére.

Szives látogatást kér tisztelettel a tulajdonos.

Goldberger A. V.

hirdetési iroda

BUDAPEST, IV., „Róser Bazar“-ba (Károly-körut 22.)

helyeztetett át.

Felhívás árajánlatra.

A ref. főiskola főépülete és városi házaik eszerpfeleleinek (melyek közül mintegy 5122 négyszög méter palaceserép, mintegy 10,920 négyszög méter pedig közönséges eszerp) évenkénti javítására és fentartására pályázat hirdettetik. Felhívják az érdeklő építőmesterek, hogy idezonatkozó ajánlataikat

folyó évi június hó 13-ik napjának déli 12 órájáig

a főiskola háznagy hivatalába adják be, a hol a hivatalos órák alatt bővebb értesülés szereshető.

Debreczen, 1908 május 29.

Főiskolai Háznagy.

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező árral feltételek.

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

egyik legrégebb és legnagyobb MOTORGYÁR

szállítja az elismert

legelőkeltebb

legaristább

legszelídesebb

legjobb

legbiztosabb és legelőkeltebb üzemi

Motorokat és lakomobilekat

Szivőgáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-
Vezérlékviselet és raktár: Gellért Ignác és Tsa
Budapest, Teréz-körut 41. — Telefon szám: 12—91.

GLEICHENBERG klimatikus GYÓGYHELY. (STEIERORSZÁG.)

Nyári évad: **Május 15-től okt. 1-ig.** — Félalpin jellegű kedvezőbb klimatikus viszonyok.
Gyógyjavallatok: Légzőszervek (hurut, asthma, emphysema), szivizom betegségei, idegbajok, rekonvalescencia. — **Gyógyeszközök:** Inhalációs és pneumotherapia, szén-savas fürdők, hidegvizgyógyintézet, gyógy-gymnastika, napfürdők stb.
Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás, Johannis-kut, Klausenforrás. — **Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás- és kocsikról gondoskodik — a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.**

„Buziás“-gyógyfürdő

vasuti állomás, posta, táviráda és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocsit Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15. — szeptember 15. Speciális gyógyfürdő szívbeteg részére, női bajoknál, hólyag és vesebajoknál, kő- és fűvnybetegségeknél, a légutak, az emésztő- és kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál. Sápókór, vérszegénység, görvél- és angolkór, általános gyengesség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szén-savas sós és szén-savas vasas források. Prospektust kívánatra küld a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Muschong-Buziásfürdői szén-savas müvek kártyán kívül szállítanak, azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony szén-savat

a világhírű buziasfürdői szén-savforrásokból

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított kevésbé kiadós szén-savval.

Megbízható szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!
 Sürgőnycim: MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ. — Interurba telefon 18. szám.

Globin a legjobb és legfinomabb Czipő tisztítószer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcsés Eger.

Szent László (Püspök) hév viz-gyógyfürdő

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérlo kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin 3/4 órában. Május augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünneppanokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai híru 41°C. meleg, természetes hév víz, javalva van az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különös zavas izületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvényel és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál) különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor bántalmak, májbajok, vesekövek esetben. Állandó fürdő orvos: dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szőp kiállítással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen a mellett elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükörfürdőn és három kádfürdőn kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendü kitünő zenekar. Telefon összekötetés Nagyváraddal. Villany-világítás. A legszebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglo a bérlo saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a

fürdőkezelőség.

Pártoljuk a hazai fürdőket! BARTFA GYÓGYFÜRDŐ

Posta-, táviráda- és vasutállomás. Interurban telefon. Idény: Május hó 15-től szeptember közepe, esetleg végéig

Elsőrangu kárpáti gyógy-üdülő és fürdőhely 6000 hold fenyves erdővel

Égvényes sós savanyuvizek. Ivó- és fürdő gyógy-mód. Az „Orvos“ forrás egyenértékü a gleichenbergi, seltersi forrásokkal; az Erzsébet királyné forrás a spaai, schwalbachii franzensbadi forrásokkal vetekedő hatalmas vasforrás; a töltő- és főforrás említett két forrás közt átmenetet képeznek. 3 ásványfürdő 2 vizgyógyintézet. Szén-savas vasas (acél) fürdők és fürdők fenyőlevél- és vasláp-hozzáttellel telített szén-savfürdők. Víz-, tej-, savó-, kefirfürdő, massage, stb. Nagy szállodák, szép nyaralók, részint konyhával. Piac naponta. Több elsőrendü étkező, kávéház, cukrásda. Nagyszerü „Erzsébet királyné gyógyház“ olvasó-, társalgó- és zongoratermekkel. Rendelő orvosok: Hivatalos fürdőorvos Hintz Henrik dr., kir. tanácsos, a közegészségi tanács tagja;

továbbá Blumenfeld Ármán dr., Kanarik J. dr., Szörényi Tivadar dr., Grossmann Dezső dr., Györi Ilona dr., Oziriusz Dezső dr., kir. tanácsos, Patek Jenő dr. — Gyógyjavallatok: Női nemü bajok, vérszegénység és sápkór, a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos bántalmak, kimerülések, gyöngeségek, idegbetegségek, szervi- és ideges szivbajok, görvél-angolkór, utókúra gyanánt a karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után. Lawn-tennis pályák, kirándulóhelyek, 45 km. erdei sétaut, stb. Penzió elő- és utóidényben 8 korona, főidényben 12 korona naponta fürdővel együtt. Fövilágosítással és kimerítő illusztrált prospektussal szolgál

a fürdő igazgatósága.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Párisi Nagy Bazár

Dégenfeld-tér
(Kenyér-piac) 7. sz.

A legolcsóbb

bevásárlási forrás
mindennemű háztartási, diszműaru,
utazási, férfi- és női divatekkekben.

Állandó nagyraktár

alkalmi ajándék tárgyakkól, üveg-,
majolika-, porcellán- és fém disz-
tárgyak, sétatobok, esőernyők, kefe
árak.

Nagy választék

a legmodernebb

gyermekjátékokban.

Aki olcsón akar jó
árakat beszerezni
az látogassa meg a

Párisi Nagy Bazárt.

Uj üzlet. Uj üzlet.

KÖSZÉN!

KÖSZÉN!

HEVESI GYULA DEBRECZEN

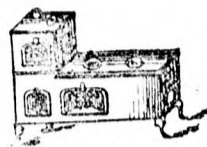
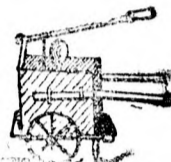
szállít: Osépléshez, gőzekéhez, szeszgyárok, malmok, téglagyárok,
valamint mindenféle ipartizem részére

tatai tojás- és téglá brikettjét, tatai, királdi, sajó-
kazai, sajószentpéteri, disznóshorváti darabos,
cséplési és akna szenet.

Tatai brikett cséplésnél és gőzkezesztásnál pótolja a porosz szenet.

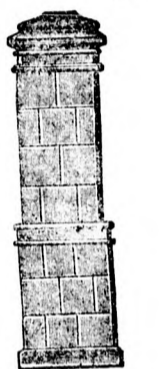
Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

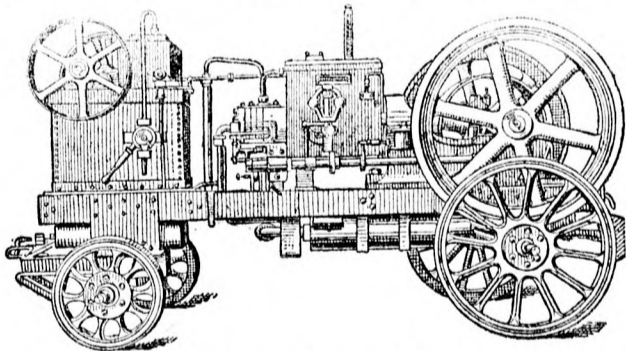
Kertészeti és gazdasági szerszámok. Metsző és
hernyózó ollók, kerti vasbutorok és lócák, fürdőkádak,
jég szekrények. — Porcellán és vas-kályhák, francia
rendszerű és tornyos konyhák. — Vadászati cikkek.
Browning ismétlő vadászfegyverek és pisztolyok. —
Szőlőpermetezők, kerti fecskendők. Gummi- és vá-
szontömlők. — Egészségügyi háztartási vízszűrők.
Gépfelszerelések, doasinek, gépszijak és minden tech-
nikai cikkek.

TÓTH GYULA
vaskereskedő, Debrecen.

Eredeti „OTTO“ benzín motorok cséplési célra.

Saját műhely!
IX. Master-utca
81. szám alatt.

Saját műhely!
IX. Master-utca
31. szám alatt.

továbbá benzín-, petrolin-, légszész és szivógáz motorok faszén, antracit és koksztüze-
lésre 1-1500 lóerőig LANGEN és WOLF motorgyár BUDAPEST VI., Váci-körút 59.

A modern gyógyszerek között, melyet az orvos leginkább rendel az
idegerősítő **MUIRAICITHIN**

első helyen áll. Az idegbetegek képezik ma az orvosi működés főpontját. Különösen
időelőtti gyöngye szervezeteik, vagy idegbetegek nem hagyhatják figyelmen kívül. Az
időelőtti idegesség, a túlmunkáság, a kiesapongás stb. következménye és
betegsé teszi az egész testet. Ezért aztán a csekély rosszulletnek, mint ótvágytalanság
feledékenység, reszketés, félelem, izgatottság stb. állandó kísérői az időelőtti ideggyön-
geségnek. Ne mulassza el tehát senki ily esetben orvosi kezelés alá vetni magát ideje-
korán s az orvos, mint említettük a „Muiracithin“-ben egy kiváló gyógyszert fog aján-
lani. Olvassa el az orvosi véleményeket, melyek kívánatra ingyen és bérmentve meg-
küldetnek. Orvosi rendelvényre minden gyógyszertárban kapható.

Vezérképviselő Ausztria-Magyarország részére: Hirschen Apotheke, Wien VII. West-
bahnstrasse 19. — Gyár: Handelsgesellschaft Noris Zahn & Cie., Berlin O. 40. Neu
Friedrichstrasse 48.

Zalai Márk tanár

3 havi könyvviteli szaktan-folyama felnőttek számára, mely idő alatt mérlegképes könyvvezetők gyönyörű irással, levelezéssel, váltóismerettel, gyors számoló képességgel, alaposan biztos sikerrel kiképeztetnek. Junius 3-án kezdődik. Több ezertanítvány a legelőkelőbb és legjövendőbb állásokban. Beiratás naponta 10—12-ig (József kir. herceg-u. 42. sz. udvartulakásban).

Tandij 50 kor.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Szőnyegek, Fügönyök,
Ágy- és asztalterítők,
Butorszövetek, Viaszos vászon,
Linoleum

Óriási raktára

SZOBRÁNCZ gyógyfürdő

Ungmegyében.

Glaubersós, hideg, kénes, sós víz. Gyomor- és májbeteg magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig 30 százalékos árengedménnyel a lakásoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimód biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál, makacs székrekedéseknél enyhén, oldólag hat, májbajoknál, epehomok és epekövek oldólag hat. Vértóulásoknál, szédülések, hűdések, gutaütési rohamoknál vérvonólag, felszívólag hat, csúszos és köszvényes bántalmaknál a kór okozta erjesztő termékekre, eirakódásokra az ízületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kővérség, szív-elhárjás ellen, cukorbetegségekkel, vesebajoknál úgy a cukor, mint a fehérnye kiválasztását gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izzadmányokat, daganatokat, izületi és csontbántalmakat, csontszűt kedvezően oszlatja. Görvélykőrot daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izzadmányok, hashártyaizzadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönféléb makacs idült bőrbetegségek ellen bántalmat gyorsan hat. — Vasuti állomás: az Alföldről és Pest felől jövőknek Ungvár, a felvidék és illetve Kassa felől jövőknek Nagy Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és fél óra alatt elérhető. A víz otthon is sikerrel használható. Ara: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások: „Szobáné gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő” címen. Posta és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orsosa: Dr. Russay Gábor Lajos. A fürdő igazgatósága.

Utcai

lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:

Debreczen, Arany János-utca 2. sz.

„Nizzai virágcsarnok és nagykertészet“ Debreczenben a főtéren, „Fehérló“-szálloda mellett megnyílt

s ott minden időben az idény legszebb rózsái mindig frissen metszve, ugyszintén a legszebb és legnemesebb szoba díszítványok, pálmák a legjutányosabban kaphatók. — A legizlősebben kötött menyasszonyi, névnap, eljegyzési, lakodalmi és mellesokrok, virágrendezetek és minden néven nevezendő virágmunkák élő és művirágokból pontosan a kívánt időre is házhoz szállítatnak. Csokorrendezetek, virágkosarak, Jardinierék. Legdivatosabb asztaldíszítések, társasbédék, bankettek, vigalmak és lakodalmakra. Teremdíszítések, bálók, ünnepek és táncestélyekre. Praeparált szalonpálmák virágkötészetű cikkek, ünnepl, gyász és pompakoszorúk.

Szt.-Radegund,

Grác mellett, gyógyhely és vizgyógyintézet.

Főlséges vidéken 750—1500 méter magas hegyek és kiterjedt fenyvesek között, számtalan erdős sétány, kitűnő ivóvíz, enyhe edző éghajlat por nélkül. Pavillonrendszer. Tudományos vizgyógyimód, speciális masszázis emésztési zavaroknál, villanyozás, villanyos és szénsavas fürdők, diétakurák. Évenként 800-an többnyire magyarok látogatják, nyári lakások, olesó árak. Grác-ból nyáron automobil-omnibusz. Az orvos magyar. — Prospektust ingyen küld dr. Ruprich igazg. főorvos.

Vigyázz!

Kékre festett kirakat!!

Kossuth- és Batthányi-utca sarok.
Szinházszal szemben.

Nagy Pünkössti vásár!!

Haza érkeztem külföldi bevásárlásaimról és a Pünkössti ünnepekre meglepő szép ujdonságaim ajánlom nagy választékban megvételre igen mersékelt árakban. — Csupkeszövet bluzokru már 44 kr.-tól feljebb. — Női szines és fekete napernyők 90 kr.-tól feljebb. Maradék selyem batistok 30 kr.-tól feljebb. — Angol zephirek 28 kr.-tól feljebb. — Legdivatosabb francia sima és bluz selymek 55 krajcartól feljebb. — Valódi francia gyapju delan 53 és a finomabb 60 kr. — Gyermekek keztyük és harisnyák 10 kr.-tól feljebb. Női keztyük és harisnyák 20 kr.-tól feljebb. És sok más itt fel nem sorolt ujdonságok nagy választékban.

Molnár V. J. és Társa
fióközlete.

Kékre festett kirakat.

800 - 1908. v. k. szám.

Árveresi hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 1402/2—1908. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Darvas Nándor részére, Debreceni reggeli újság nyomdávalat képv. Székely Imre debreceni lakostól 300 korona tőke, ennek 1908. évi február hó 10. napjától számított 5% kamatai és az eddig összesen 77 korona perköltség erejéig 1908. évi április hó 8-án bíróság felül foglalt és 1750 koronára becsült nyomdai felszerelésekkel álló ingóságok 1908. évi június hó 3-án délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Csapó-utca 9. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1908. évi május hó 6.

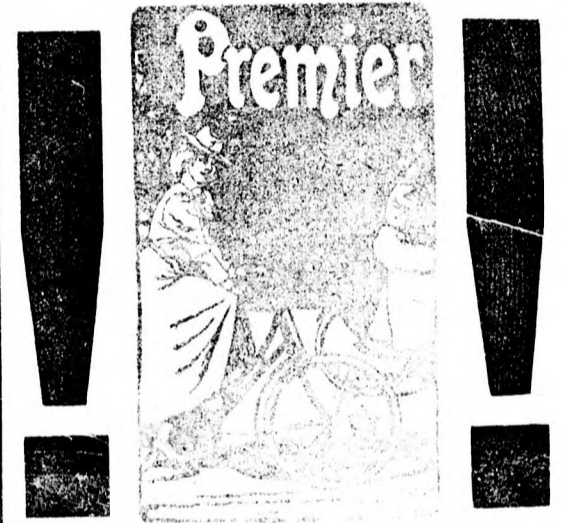
Bódogh Zs.

birói kiküldött.

Premier kerékpárok

még mindig utólérhetetlenek.

Legtevékenyeb világcég. Évi gyártási képesség 110,000 kerékpár

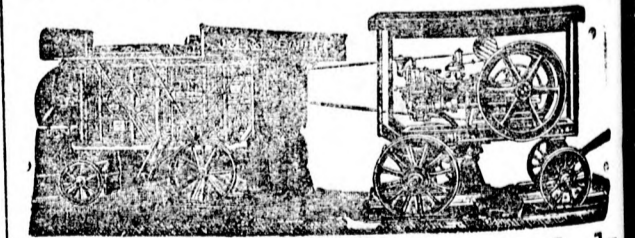

Egyedárusítás Debreczenben
Keszler A.-nál

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

OSERS és BAUER

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.
WIEN, XX., Dresdnerstrasse 81—88.

Benzin-lokomobilok
Benzin-motorok, szivógáz-motorok.

A jelenkor legolesőbb üzemejeje. Üzemköltség óra-erőnként 2—3 fillér. Több száz telep üzemben. Kedvező fizetési feltételek. Elsőrendű, szolid gyártmány. Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Az utóbbi időben a következőknek szállítottunk gépeket: Schlosz János és Társai, Szász-Vesszős 4 HP-eséplő szerelvény, Papp János Iháros-Berény 8 HP, Nagy J. Tsa Bogiár 6 HP, Takács Imre malommaladonos Pásztó 75 HP szivógáz-telep, Stenger Vilmos Nagy-Topolovecz 50 HP és még számos nagy urad

Templomi és egyéb dísz tárgyak
 evőeszközök, tálcák stb. aranyozása és ezüstözése. Kardok, sarkantyuk, koresolyák, kocsi-, gép és bicikli részek.
 Kirakat állványok stb. nikelzése. Csillárok átalakítása, esiszolása és galvanizálása. 806
Debreceni Galvanizáló Intézet Debreczen, Piac-utca 43. sz.

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK
 rendkívül olcsók,
 csak elsőrendű minőség.
 Kérjen határozottan!
Garvens-szivattyut
 Garvens-művek, WIEN XX/2.
 Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL
 ára 70 fillér.
 A legjobb és legerősebb
 sósborszesz az
ERŐ SÓSBORSZESZ
 ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
 Postán szállítja utánvét mellett a
KOSMOS
 GYÖR, BAROSS-UT.

Csmege-konzervek
 BARTA-féle erdei gyümölcsök, lizet, szörpök, gombák, hús- és fűszerek, konzervek, nemesebb konzervek, legkiválóbb minőségben szállítjuk.
Felkai Konzervgyár, Barta József
 Felka (Borsod-Abaúj) - Kérjen árjegyzéket!

PLATSCHÉK VILMOS
 elismert legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

DIGESTOL GLÜCK
 a legelőkeltebb emésztőpor
 Doboza 2 kor.
 Postai számla: „FEHÉR GALAMB” gyógyszerár Budapest, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
 Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában.

FICHTENIN
 a legújabb, nemzetközileg elismert, mindenféle fegyver- és lőszerek, és egyéb anyagok tisztítására, valamint a legújabb és legkiválóbb tisztító- és színezőanyagok készítésére.
DIAMANT és VADAS
 Budapest, VII., Danubius-utca 22. - Telefon 21-51.

RIVOLI
 fényképészeti és festészeti műtermében
 BUDAPEST, VII., RÁKÓCI-ÚT 30.
 készülnek csak elsőrendű művészi kivitelben fényképnagyítások, aquarell- és olajfestmények. Másolások selegemre, bársonyra, fára, elefántcsontra stb. Gross, függelék, tü stb., apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett fényképek sírkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA
 8 nap alatt biztosan hat.
 Tégelye K 1-20
 Dr. KOVÁCS gyógyszerár Budapest, Gyár-utca 17.
 „Tollent-tátek” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal
Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,
 mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.
 1 doboz 1 kor. 20 fillér. - Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.
BERETVÁS TAMÁS gyógyszerár KISPEST, utca 2.
 Ingyen postai szállítás 8 doboz rendelésnél.

BOGDÁNY szerencsége páratlan!
 Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis
BOGDÁNY S.
 fővárosi sorsjegyiroda r.-t.-nál
 BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
 VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
 Elsőrendű konyha! Naponta zene-esték!

Dr. KOVÁCS J. KATZER
 homöpatiai rendelő-intézet
 idetl betegségekben szenvedők számára
 Budapest, Váci-körút 18. sz.

Minden darabon feltűnően olcsó szabott árak kitüntetve.

Új női divatterem

nyílt meg Főtér 55. számú házban, Hungária mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy egy dusan felszerelt női divattermet nyitottunk. Női felöltők, leánykabátok, blouzok, aljak, pongyolák és női divat cikkekből dus választék, a legdivatosabb formákban és kivitelben jutányos árak mellett. Minden darabon a legolcsóbb szabott árak kitüntetve.
 A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel

Kovács Gyula és Tsa

Piac-utca Hungária kávéház mellett.

Minden darabon feltűnően olcsó szabott árak kitüntetve.

Minden darabon a feltűnően olcsó szabott árak láthatók.

Minden darabon a feltűnően olcsó szabott árak láthatók.

Nyomatott Debreczen sz. kir. váro. könyvnyomda-vállalatnál.